

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

EĞİTİM FAKÜLTELERİ MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM
DALLARINDA PİYANO VE ARMONİ DERSLERİNİN EŞLİK
ÇALMA DERSİNE KATKISI

Aycan ALTUNGÜL

Danışman

Doç. Dr. Özlem AKIN ŞİŞMAN

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Bu çalışma, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Prof. Dr. Efe AKBULUT

Üye: Doç. Dr. Özlem AKIN ŞİŞMAN (Danışman)

Üye: Doç. Başak GÖREN HAN

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun **08/05/2019**

Tarih ve **20/1**... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Aycan Altungül

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında doğrudan katkısı olan sevgili danışmanım Doç. Dr. Özlem AKIN ŞİŞMAN'a, araştırmanın tüm aşamalarında görüş ve önerilerinden yararlandığım, yardım ve desteğini hiçbir zaman esirgemedi sunan, Öğr. Gör. Mehmet GİRGİN'e, manevi desteğini üzerimden hiçbir zaman eksik etmeyen, sabrıyla, bilgeliğiyle bana yol gösteren sevgili korrepetisyon hocam Öğr. Gör. Özlem EBESEK'e, çevirilerde bana yardımcı olan sevgili kuzenim Öğr. Gör. Fulya İÇÖZ NARLI'ya, çalışmalarım esnasında bana her zaman destek ve moral veren sevgili arkadaşlarım Gülce YANMAZ'a ve Deniz YENİKAYA'ya, eğitimim süresince maddi manevi desteklerini esirgemeyen, hayatımın en zorlu anlarında bile koşulsuzca yanımda olduklarını hissettiren annem Ayla ALTUNGÜL'e, babam İsmail Levni ALTUNGÜL'e, kardeşim Aykut ALTUNGÜL'e, teşekkürlerimi bir borç bilirim.

ÖZET

Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Piyano ve Armoni Derslerinin Eşlik Çalma Dersine Katkısı

Altungül, Aycan

Yüksek Lisans, Güzel Sanatlar Eğitimi ABD,

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı; Doç. Dr. Özlem Akın Şişman

Mart 2019, 60 sayfa

Bu araştırma, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında okutulan piyano ve armoni derslerinin, eşlik çalma dersine katkılarının saptanması amacı ile yapılmıştır.

Araştırmada, müzik öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin piyano, armoni ve eşlik çalma derslerine ilişkin; içerik, işleniş ve süre açısından değerlendirme görüşleri alınmıştır. Aynı zamanda öğretim programlarında bulunan piyano, armoni ve eşlik çalma derslerinin öğretim elemanlarına ait görüş ve öneriler değerlendirilmiştir.

Araştırmada; 2018-2019 öğretim yılında, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Pamukkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans 3 öğrencilerine anket uygulanmıştır. Uzman görüşleri alınarak hazırlanan görüşme formu ile piyano, armoni ve eşlik çalma derslerinin öğretim elemanlarına ait görüşler de değerlendirilmiştir. Çalışmada veriler yüzdelikleri (%) ve frekansların (f) belirlenmesi yoluyla, görüşme verileri ise içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş ve kodlanmıştır. Uzman görüşleri alınarak anketin değerlendirilmesinde 5'li likert ölçeği kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda anket ve görüşme verilerine ait çıkarımlar verilmiştir. Müzik öğretmenliğinde piyano ve armoni derslerinin eşlik çalma dersine katkıları tespit edilip yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlara dayanarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Piyano, Armoni, Eşlik (Korrepetisyon)

ABSTRACT

Contribution of Piano and Harmony Lessons to Accompaniment Play Lessons in Music Teaching Departments of Education Faculties

Altungül, Aycan

MA, Fine Arts Education Department

Department of Music Education Science

Thesis advisor; Associate, Prof, Dr. Özlem Akın Şişman

March 2019, 60 pp

This research was conducted with the purpose of determining the contributions of the piano and harmony lessons taught in the music teaching departments to the accompaniment play lesson.

In the research, evaluation comments related to piano, harmony, accompaniment play lessons of the music teaching department students' content, process and duration were received. The perspective and suggestions of the teaching staff of the piano, harmony and accompaniment play lessons in the curriculum were evaluated at the same time.

In the research, the third year students in Dokuz Eylul University Fine Arts Education Music Teaching Department and Pamukkale University Fine Arts Education Music Teaching Department were surveyed in 2018-2019 academic year. With the interview form prepared by taking expert opinions, the views of the teaching staff of the piano, harmony and accompaniment lessons were also evaluated. In the study, the percentages of the data (%) and the frequency (f) are determined and the data of the interview is analyzed and coded by the content analysis method. In the evaluation of the survey by taking expert opinions, likert scale of 5 was used.

As a result of there search, conclusions of the survey and interview data were provided. The contributions of piano and harmony lessons to accompaniment play lessons in music teaching were determined and interpreted. Based on the results obtained, suggestions were made.

Key Words: Piano, Harmony, Accompaniment

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI.....	III
ETİK BEYANNAMESİ	IV
TEŞEKKÜR.....	IV
ÖZET	VI
ABSTRACT.....	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	4
1.1.2. Alt Problemler	4
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.5. Tanımlar.....	5
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Kuramsal Çerçeve	6
2.1.1. Eğitim Fakültelerinde Piyano Eğitimi	6
2.1.2. Eğitim Fakültelerinde Eşlik Eğitimi	6
2.1.3. Eğitim Fakültelerinde Armoni Eğitimi.....	7
2.1.4. Eğitim Fakültelerinde Armoninin Eşlik Çalma Dersine Katkıları	8
2.1.5. Eğitim Fakültelerinde Piyanonun Eşlik Çalma Dersine Katkıları.....	8
2.1.6. Çalgı Eşliğinin Önemi	9
2.1.7. Piyano ile Yapılan Vokal Eşliğinin Önemi	9
2.2. İlgili Araştırmalar	11
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	15
3.1. Araştırma Deseni.....	15
3.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu	15
3.2.1. Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler.....	15
3.2.2. Ankete Katılan Öğrencilere Ait Kişisel Bilgiler	16
3.2.3. Ankete Katılan Öğretim Elemanlarına Ait Kişisel Bilgiler.....	16
3.3. Veri Toplama Araçları (Teknikleri)	17
3.3.1. Öğrencilere Uygulanan Anket.....	17
3.3.2. Öğretim Elemanları ile Yapılan Görüşme	18

3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci	18
3.5. Veri Analizi	18
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM	19
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	19
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	20
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	27
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	32
4.5. Öğretim Elemanlarının Piyano, Armoni ve Eşlik Çalma Derslerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	37
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	41
5.1. Tartışma ve Sonuç	42
5.2. Öneriler	45
KAYNAKÇA	46
EKLER	48
ÖZGEÇMİŞ	48

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, önemi, problem cümlesi ve sınırlılıkları üzerinde durulmuş, araştırmada geçen bazı kavramlara, araştırma yöntemlerine yer verilmiştir. Daha sonra araştırmada hangi işlem basamaklarının takip edileceği ve hangi veri toplama araçlarının kullanılacağı irdelenmiştir. Bölüm, veri analizi planlamasıyla tamamlanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Yapılan araştırmalar müzik eğitimindeki motivasyonu destekleyici çalışmaların kendini yönetme becerisine (özyeterlilik, kontrol odağı, inhibisyon) katkı sağladığını ve öğrencilerin eğitim başarılarını yükselttiğini göstermektedir. Bu bilgiler ışığında, müzik öğretmenin yapacak eğitimi bir amaç doğrultusunda sunması ve bu amaca yönelik çalışmalar uygulaması öğrencilerin yukarıda açıklanan kişisel gelişimlerine katkı sağladığı görüşünü desteklemektedir (Lehmann-Wermser ve Krause-Benz, 2013).

Öğretmen, ders esnasında hem anlatan hem de yönlendiren pozisyonunda olabilir. Aktif eğitimde öğretmen, öğretici rolü yerine katılımcılığı öne çıkararak öğrencinin araştırma yapmasını sağlayabiliyorken pasif öğrenmede öğretici rolünü üstlenmesi, öğrencinin dikkatini toplayabilmesi adına daha fazla çaba sarf etmesine sebep olabilir. Her iki durumda da öğretmenin öğrencilerini hedefe yönlendirerek çalışmalar yapmasının motivasyon süreci açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bir müzik öğretmenin öğrencilere sağladığı önemli kazanımlardan bazıları; öğrencilerin sosyal birlikteliğini arttırmak, müziğe olan becerilerini keşfetmelerini sağlamak ve kendini yönetme becerilerini geliştirebilmektir. Derslerde yapılan çalışmalar (şarkı söylemeleri, enstrüman çalmaları vb.), bu kazanımları destekler nitelikte olmalıdır.

Öğretmen, derslerinde şarkı söylemeyi, enstrüman çalmayı daha renkli hale getirmek için öğrencilerine polifonik eşlik etmelidir (Akordeon, klavye, alto flüt, mandolin, gitar vb. çalgılar yardımıyla). Polifonik eşliğe uygun enstrümanlar arasında klavyeli çalgılar birden fazla sesi aynı anda duyurabilmesi, enstrümanı çalma esnasında çalıcının kendi sesini kullanabilmesine olanak sağlaması ve eğitim esnasında ses gürlüğü kapasitesinin geniş olması açısından örnek olarak gösterilebilir. Bu bağlamda, klavyeli çalgılarla yapılan eşliklerin öğrenci motivasyonunu arttırabileceği düşünülmektedir.

Klavyeli çalgılar içerisinde yer alan piyano, üniversitelerin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında okuyan öğrencilerin mesleki yaşamlarına atılmalarındaki hazırlık

sürecinde destekleyici bir çalgı olarak görülmekte ve müfredatta yer almaktadır. Klavyeli çalgıların ve dolayısıyla piyanonun söz konusu polifonik özelliğinin doğru kullanılması açısından müzik öğretmenliği öğretim programında yer alan armoni ve eşlik çalma dersleriyle birlikte yürütülmesi gerektiği düşünülmektedir. Piyano solfej eğitiminde, tamamlayıcı ve pekiştirici özellikler oluştururken müzik derslerinde de bu bağlamda kullanılması ve armoni dersinde edinilen kazanımların piyano ile yapılacak eşlikte uygulanması mesleki anlamda zenginliğin sağlanmasında son derece önemli olacaktır.

Piyano, çok sesli müzik uygulamalarında temel çalgı işlevi gören, olanakları geniş, kapsamlı bir çalgı olarak dikkati çekmektedir. Piyano eğitimi kendi içinde artistik piyano ve işlevsel piyano olarak ikiye ayrılmaktadır. “Müzik öğretmeni adaylarının eğitiminde kullanılan geleneksel piyano eğitimi daha çok solo repertuarı ve teknik çalışmalar gibi artistik becerilerin kazandırılmasını hedeflemektedir. Ancak, okul müziğinin ilköğretim ve lise sınıflarındaki öğrencilere öğretimi, artistik piyano becerilerinin ötesinde işlevsel piyano becerilerinin de kullanılmasını gerektirmektedir” (Kasap, 2005, s.149). İşlevsel piyano becerileri, müzik öğretmenlerinin piyanoyu daha aktif daha bir eğitim aracı olarak kullanabilmelerini sağlar. Çünkü var olan bir melodiye doğaçlama yapabilme, deşifre yapabilme, transpoze edebilme, çok seslendirme yapabilme, analiz edebilme, birlikte çalma, koro ve orkestra eserlerinin partilerini piyanoda çalabilme gibi birçok özellik işlevsel beceriler içerisinde yer almaktadır (Kasap, 2005). Bu sebeple Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında eğitim gören öğrencilerin piyano alanından işlevsel piyano becerilerine hâkim olarak mezun olmaları gerektiği düşünülmektedir.

“Müzik öğretmenliği eğitiminin alana özgü, yaratıcılığa dönük en önemli boyutlarından birisi de kuşkusuz piyanonun da içerisinde yer aldığı eğitim müziği besteleme ve eşikleme becerisidir” (Albuz, 2010, s. 48). Eğitim Fakültelerinin Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarının müfredatında yer alan armoni-kontrpuan-eşlik dersinin teorik ve uygulamalı yanının bulunması bu becerilerin gerekliliklerini karşılamaktadır (Albuz, 2010). Müzik derslerinde söylenen şarkının aynı tempoda ve tonalitede kalarak seslendirilmesi ve öğrencilerin polifonik müziği anlayabilmesi, piyano eşliği yardımı ile sağlanmaktadır. Müzik öğretmenin mesleki yaşamında piyanoyu aktif olarak kullanıp çaldığı eserlerin detaylarına inerek incelemeler yapabilmesi için armoni alanında da belli bir birikime sahip olması gerekmektedir (Bilgin ve Şaktanlı, 2007).

“Armoni, seslerin uyumundaki kural ve yaratıcı ilkeleri geliştiren bilim ve sanattır” (Say, 2002, s. 39). Gelişimi açısından müzik tarihinde uzun bir sürece yayılmış ve bu süreç

içerisinde detaylı kurallar doğurmuş olan armoninin, bu kuralları tek bir başlık altında toplayarak bir metot haline gelmesi barok döneme kadar dayanır.

“Rönesans (1450-1600) ve Barok Çağın (1600-1750) en önemli çokseslendirme yöntemi olan “kontrapunt” taki “yatay çokseslilik” örgüsüne karşıt olarak aynı anda tınlayan seslerin “dikey” ilişkisine dayanan armonik çokseslendirme, bütün Barok Çağ boyunca kontrapuntla yan yana kullanılmış olmasına karşın, kullanılan yöntemin teknik yanı ile ilgili yazılı açıklamalar ilk kez 1722 yılında Rameau tarafından yapılmış, konunun teknik yanını ifade eden “Armoni Bilgisi” terimi de bilindiği kadarıyla ilk kez G.A. Sorge’nin “Armonik Özet ya da Armoni Bilgisi” (Compendiumharmonicumoder...Lehreven de Harmonie, 1760) başlıklı kitabında kullanılmıştır” (Cangal’dan aktaran Sağer ve Sevgi 2011; 2).

Öğrencilerin bu bilgileri özümseyebilmesi için temel müzik teorileri bilgilerinin ve piyano becerilerinin belirli bir seviyede olmasının yanında bunları uygulama alanında kolayca kullanabilecekleri bilgilere dönüştürülmesinin armoni dersiyle kazanıldığı yapılan anketlerle gözlemlenmektedir (Babacan, 2009).

Bir müzik öğretmenin eşliksiz bir parçaya polifonik bir eşlik yapabilmesi için her ne kadar temel armoni kurallarına ve eşlik modellerine hâkim olması gerekse de bu aşamaya gelmeden önceki eğitim sürecinde, eşliği olan parçaların tanınmasına yönelik çalışmalar yapılması ve bu eğitsel sürecin alımlanmasına yardımcı olan armoninin de devreye girmesiyle akor yapılanmalarının analiz edilmesi armonik yaklaşımların vurgulanması daha sonra yukarıda da belirtilen meslek yaşamında kullanacağı eşliksiz bir parçaya eşlik edebilmesine zemin hazırlamaktadır.

“Eşlik, bir kompozisyonun ana melodisini ya da ses partisini desteklemesi ya da onu ön plana çıkarması amaçlanan ve ona içerik aynı zamanda da derinlik kazandıran yardımcı parti ya da partiler olarak tanımlanmaktadır” (Bilgin, 1998, s.29; Say, 2002, s.186).

Doğaçlama eşlik yapabilmek için hazır eşliği bulunan şarkıları inceleyerek çalmak, özgün eşlik yapabilmek seviyesine erişebilme adına ilk aşama olarak kabul edilebilir. Bu hazır eşliği olan şarkıların çalınması için belli bir birikime ihtiyaç vardır ve bu birikimin lisans 1. ve 2. sınıflardaki piyano derslerinde temelini doldurulması gerekmektedir. Bu süreç içerisinde lisans 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin piyano derslerinde çaldıkları eserlerin eşikleme figürlerinin üzerinde durularak bu figürlerin öğrencilere benimsetilmesi ve doğaçlama eşliklerde uygulanacağından söz edilmesi gerekmektedir (Dağdeviren, 2006).

Bugüne kadar yapılmış ilgili yayın ve araştırmaların özetlenmesiyle elde edilen sonuç; müzik öğretmenlerinin piyano, armoni ve eşlik çalma derslerinin içeriği ve işlenişiyile ilgili, birbirini tamamlayan öğeleri desteklediğini ve bu dersler arasındaki iletişimin sağlandığını doğrulamaktadır.

Bu çalışmada eşlik çalma dersinin bir müzik öğretmeni adayı açısından gereksinimlerine ilişkin yöntemler belirlenerek aynı zamanda piyano ve armoni dersinin eşlik çalma dersine ne derece katkı sağladığı araştırılmış; piyano, armoni ve eşlik çalma derslerinin aralarındaki etkileşim incelenip, içerik ve işleniş açısından birbirini tamamlayıcı öğelerin desteklenip desteklenmediği ortaya konmaya çalışılmıştır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Piyano ve Armoni Derslerinin Lisans 3. Sınıfta Yer Alan Eşlik Çalma Dersine Katkıları Nelerdir?

1.1.2. Alt Problemler

- 1)Eşlik çalma dersinde hangi eşlik modelleri kullanılmaktadır?
- 2)Eşlik çalma dersinde eşlik yapmaya yönelik hangi yöntemler kullanılmaktadır?
- 3) Armoni derslerinde eşlik çalma dersini destekleyecek ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
- 4)Piyano derslerinde eşlik çalma dersini destekleyecek ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın asıl amacı, Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında okuyan lisans 3. sınıf öğrencilerinin piyano ve armoni derslerindeki kazanımlarının eşlik çalma dersine olan katkılarını göstermektir. Bu amaca bağlı olarak, problem cümlesi ve alt problemlere cevap aranmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği anabilim dallarında okutulan eşlik çalma dersinin, piyano ve armoni dersleriyle koordinasyonu ve eşlik çalma dersine ait problemlerin çözümünde piyano ve armoni derslerine ilişkin kavramların çok iyi kazanılması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca elde edilen bulguların bu alanda yapılacak olan diğer çalışmalara kaynak olması bakımından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1.4.1. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2018-2019 yılında okuyan 3. sınıf öğrencileriyle

1.4.2. Pamukkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2018-2019 yılında okuyan 3. sınıf öğrencileriyle

1.4.3. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı piyano ve armoni derslerine giren öğretim elemanlarıyla

1.4.4. Pamukkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı piyano, armoni ve eşlik çalma derslerine giren öğretim elemanlarıyla sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Piyano Eseri Tarzı Eşlikleme: Çoğunlukla sağ elde ezginin sol elde uygun eşliklemenin kullanıldığı eşlikleme tarzı (Bilgin, 1998).

Lied Tarzı Eşlikleme: Eşlik edilen ezginin duyurulmadığı ve her iki elde de çoğunlukla uygun eşliklemenin kullanıldığı eşlikleme tarzı (Bilgin, 1998).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Eğitim Fakültelerinde Piyano Eğitimi

Piyanonun; solfej eğitimi, çokseslilik, birlikte çalıp söyleme, müzikal gelişim gibi birçok alanı tamamlayıcı ve pekiştirici özelliklere sahip olması; piyanonun eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği bölümlerinde okutulan birçok dersi destekleyici niteliklere sahip olduğunu göstermektedir. “Müzik eğitimi anabilim dallarında verilmekte olan piyano dersi, YÖK (Yüksek Öğrenim Kurumu) Başkanlığı’nın sunduğu müzik öğretmenliği lisans programında (1998, s.80), “Piyano eğitimi ve öğretimi, müzik öğretmenliği programının temelini oluşturur. Aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, eğitim müziği örneklerini, piyano edebiyatını ve okul müziğinde öğrenme ve öğretme tekniklerini kapsar” olarak tanımlanmaktadır” (Babacan, 2009, s.2). “Bu programın temelini oluşturan çalgının o program adına önemli bir sorumluluk yüklenmiş olduğu açıktır” (Kıvrak’tan akt. Pirgon ve Gökbudak, 2011, s.48).

Bir müzik öğretmenin mesleki yaşamında yeterliliğini sağlayabilmesi için piyano alanındaki söz konusu kazanımları edinmesi oldukça önem arz etmektedir.

“Tüm mesleki alan dersleriyle doğrudan ilgili olan piyano dersinin hedeflerine ulaşabilmesi açısından planlı ve programlı bir disiplin içerisinde yürütülmesi büyük önem taşımaktadır. Bunun için eğitimcinin, çalgı öğretim sürecini oluşturan temel unsurlara göre öğretim etkinliklerini düzenlemesi gerekmektedir.” (Babacan, 2009:2).

2.1.2. Eğitim Fakültelerinde Eşlik Eğitimi

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK, 1998) müzik öğretmenliği lisans programlarında eşlik (korrepetisyon) dersinin içeriği olarak; piyano ve diğer çalgılar için okul müziğindeki çeşitli ses ve çalgı eserlerine yazılmış eşlik müziklerini çalma ya da doğaçlama eşlik çalışmalarını kapsar olarak nitelendirilmişken, YÖK (2010) bu dersin adını eşlik çalma olarak değiştirmiş, içeriği ise okul müziği eşliklerini ve temel oda müziği repertuarını tanıma ve çalma olarak belirtmiştir.

Eşlik çalma eğitimi bu şekilde uygulanmaya devam ederken YÖK (2018) yine bir yenilenmeye giderek eşlik çalma dersi yerine gitar eğitimi ve eşikleme dersini getirmiştir. Bu dersin tanımlaması; gitar çalgısının yapısal özellikleri, kısa tarihi, kullanım alanları ve türleri, temel gitar tutuşu ve farklı tutuş şekilleri, nota ve “Tab” sistemi, “p-i-m-a”

parmakları ile destekli vuruş (Apoyando), desteksiz vuruş (Tirando) teknikleri, ezgi, dizi veya parmak çalışmaları, arpej tekniği, 2/4, 3/4, 4/4 ritim çalışmaları, I. pozisyonda temel akor yapıları, I-IV-V. armonik yürüyüş şekline uygun, 1.pozisyonda çalınabilecek ritimler ile şarkılara eşlik çalışmaları, kelepçe (capo) kullanımı; öğrendikleri çalım teknikleri ile eğitim müziğine uygun, çocuk, gençlik ve popüler şarkılarının eşliklendirilmesi olarak açıklanmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda eşikleme çalışmalarının sadece gitara indirgendiği görülmektedir.

Eğitim fakültelerinin müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarında piyanonun, bireysel ses eğitimi, koro, armoni, müziksel işitme okuma yazma, eşlik çalma, orkestra ve oda müziği gibi birçok derste aktif olarak kullanımı, eşlik çalgısı olması açısından önemli bir role sahip olduğunu destekler niteliktedir. Bunun yanı sıra bireysel çalgı derslerine giren eğitimcilerin derslerinde piyanoyu etkin olarak kullanabilmesi eşlik çalma dersinde kazandırılan birlikte müzik yapabilme algısının öğrenciye daha verimli bir şekilde sunulabilmesine önemli bir taraf oluşturduğu düşünülmektedir (Keman veya viyolonsel öğretmenin öğrencisini çalıştırdığı esere derste piyano ile eşlik edebilmesi gibi).

Eşlik çalma derslerinde ağırlıklı olarak okul şarkılarının eşliklenmesinin yanında öğrencilerin bir keman sonatı, viyolonsel sonatı, lied, arieantiche gibi formlara eşlik yapmasının; birlikteliğin sağlanabilmesi, müzikal yargılarının tanınabilmesi, özgüvenin kazandırılabilmesi açısından büyük önem taşıdığı söylenebilir.

2.1.3. Eğitim Fakültelerinde Armoni Eğitimi

2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren armoni dersi; müzik teorisi ve işitme dersinin devamı gibi görülüp, yenilenen öğretmen yetiştirme programlarıyla Armoni-Kontrpuan-Eşlik adı altında müziksel işitme okuma yazma dersinden ayrı bir ders olarak okutulmuştur (Babacan, 2009).

Uzun yıllar Armoni-Kontrpuan-Eşlik adıyla müzik eğitimi veren kurumlarda dört dönem okutulan armoni dersi, yenilenen lisans programı ile YÖK 2018'de Armoni ve Eşikleme adını alarak, dört dönemden iki döneme düşürülmüştür.

Seslerin birbiriyle olan koordinasyonu, ilerleyişi armoni dersinin müzik eğitiminin temel yapı taşlarından biri olduğunu göstermektedir. Armoninin, akor kurulumları, akorların görev ve çeşitleri, melodik ve armonik bağlantılar gibi konuları içerisinde barındırması armoni dersinin, bir müzik öğretmenin mesleki yaşamında daha etkin olabilmesi adına önem taşıdığı söylenebilir (Babacan, 2009).

2.1.4. Eğitim Fakültelerinde Armoninin Eşlik Çalma Dersine Katkıları

Müzik eğitimi anabilim dallarında yer alan armoni dersinde majör, minör ve makamsal tüm tonalitelere armonik fonksiyonların öğretilmesi, kadansların piyanoda çalınarak işitsel olarak hakimiyetin sağlanması, farklı ritmik figürlerin eşliklenmesi, eserlerin analizinin yapılması eşlik çalma dersine katkı sağlayan başlıca etmenler arasında yer almaktadır.

İçeriğine bakıldığında, bir müzik öğretmenin eşlik yapabilmesi için gerekli olan bilgileri armoni dersinden de elde edebileceği söylenebilir. Özellikle okul şarkılarının, ezgiye destek verme amaçlı figürlendirilip eşlik modellerinin geliştirilmesinin, müzik öğretmenlerinin armoni alanındaki becerilerini eşgüdümlü olarak eşlik çalma dersinde de kullanmalarına olanak sağladığı düşünülmektedir.

2.1.5. Eğitim Fakültelerinde Piyanonun Eşlik Çalma Dersine Katkıları

Pedagog Ernst araştırmalarında piyanonun öğrenme alanlarını iki gruba ayırmıştır:

Birincil Öğrenme Alanları

- ❖ Deşifre çalma
- ❖ Ezbere çalma
- ❖ Yorum
- ❖ Birlikte çalma
- ❖ Doğaçlama
- ❖ Besteleme

İkincil Öğrenme Alanları

- ❖ Çalma tekniği
- ❖ Bedensel eğitim
- ❖ Müzik teorisi
- ❖ Eser analizi
- ❖ Müzik tarihi
- ❖ İşitme eğitimi

Bu öğrenim alanlarından birincil öğrenme alanında sadece uygulama, ikincil öğrenme alanında ise teorik bilgiler yer almaktadır (Kahramansoy'dan akt. Özer, 2010).

Piyanonun teorik ve uygulama özelliğinin olmasının diğer alan dersleriyle etkileşimini oldukça arttırdığı söylenebilir. Birincil öğrenme alanındaki deşifre ile eserleri daha pratik ve hızlı okuyabilme sağlanırken, birlikte çalma ile müzikal uyumu

yakalayabilme diğer yandan da besteleme ve doğaçlama becerileri ile özgün eşlikler yapabilme piyanonun eşlik çalma dersini destekler nitelikte olduğunu göstermektedir.

İkincil öğrenme alanındaki çalma tekniği piyanoya tam olarak hâkim olmayı gerektirirken, eser analizi adı altında yapılan çalışmaların, eserin formunu çözümleyip, o müziğin algılanarak çalınabilmesine zemin hazırlaması yine piyanonun eşlik çalma dersine katkıda bulunduğunu gösteren nitelikler barındırdığını söylemektedir.

2.1.6. Çalgı Eşliğinin Önemi

Eşlik, birçok ülkede farklı kelimelerle ifade edilmiştir. Almanca'da şarkı söyleyene ya da enstrüman çalana eşlik eden anlamında *Begleiten* kelimesi kullanılırken, İtalyanca'da parti okuma öğretmeni anlamında *Maestro Spartiti*, Fransızca'da da şarkıyı yöneten *Chefdöchan* kelimeleri kullanılmaktadır. İlerleyen zaman diliminde İngilizce ve Fransızca'da *Repetition*, tekrar etmek anlamında kullanılan kelime ile Latince'de birlikte, birleşik anlamı olan *Ko* kelimesi birleşerek *KORREPETİSTON* kelimesi türemiştir (Davran, 1997).

Korrepetisyon birçok yerde bir çalgının diğer çalgılara ya da vokal müziklere eşlik etmesi olarak açıklanır (Yurga ve Kaya, 2009). Eşlik dersinde, korrepetitör ile çalışmak birlikte çalmayı geliştirdiği gibi, yorum gücünü de kuvvetlendirir. Örneğin; yaylı çalgı çalan bir öğrencinin çaldığı eseri iyi bir korrepetitör ile çalışması, öğrencinin eserin ait olduğu dönemin formunu inceleme, armonik analizini yapma, birbirini dinleme, birlikte çalarken entonasyon değişimini fark etme, partitürü takip edebilme, eserin bütünlüğünü görüp kavrama gibi kazanımları elde etmesini sağlar (Barsamy, 2017). Bu kazanımların elde edilmesi, yaylı veya üflemeli çalgı çalan öğrencilerin eserlerini daha bilinçli ve güvenli çalabilmelerine destek verir.

2.1.7. Piyano ile Yapılan Vokal Eşliğinin Önemi

Eşlik yapabilmek piyanistliğin getirdiği teknik yetilerin yanında eserlerin ait olduğu dönemlerin özellikleriyle ilgili kültürel donanıma da sahip olmayı gerektirir (Kutluk, 1996). Çalgı eşliğinin önemi anlatılırken açıklanan korrepetitör kelimesini Kutluk (1996) okul şarkılarına piyano ile eşlik yapabilme becerisinin geliştirilmesini ele alan araştırmasında, eşlikçi ile korrepetitörün birbirinden farklı olduğunu ve korrepetitörlerin daha çok şan ve opera sanatçılarıyla birlikte çalıştığını, onları yönlendirerek, rollerine hazırladığını dile getirmiştir. Bu bilgiler doğrutusunda korrepetitörün yazılı metinde geçen sözlerin kapsadığı dili doğru telaffuz edebilme ve anlamı açısından geniş bir bilgiye sahip

olabilmenin yanında o eserin bestecisinin stilini bilip, eserin nasıl sergilenmesi gerektiği hakkında fikir sahibi olması, iyi derecede deşifre yeteneğini barındırması gerektiğini söyleyebiliriz

Davran (1997) şarkı söyleme sanatında eşliğin önemi ve yeri adlı kitabında bir korrepetitörde bulunması gereken özellikleri şu şekilde sıralamıştır:

- ❖ Piyanoya tam anlamıyla hâkim olmalıdır.
- ❖ Nota okuma yeteneği gelişmiş olmalıdır.
- ❖ Bir solfej öğretmeni kadar solfej bilgisi olmalıdır.
- ❖ Eşlik ederken, eşlik ettiği sanatçıyı veya öğrenciyi dinleme yeteneği gelişmiş olmalıdır.
- ❖ Eşlik ettiği kimsenin, yapabileceği sürprizlere hazırlıklı olmalı ve anında uyum sağlayabilecek yeteneği olmalıdır.
- ❖ Boş zamanlarında şarkı söyleme sanatıyla ilgili yapıtları deşifre etmelidir.
- ❖ Geniş bir şan dağarcığı (repertuarı) olmalıdır.
- ❖ Yapıt seçiminde şan öğretmenlerine yardımcı olabilmelidir.
- ❖ Çalıştıracağı yapıtlar üzerine bulabildiğince bilgi edinmelidir.
- ❖ Eşlik ettiği şarkıcıyla birlikte soluk alıp vermeli, sanatçıya veya öğrenciyeye rahat soluk aldırma ve rahat şarkı söyletebilme becerisine sahip olmalıdır.
- ❖ Piyanoyu, sanki kendisi şarkı söylüyormuş gibi çalabilmelidir.
- ❖ Eşlik ettiği kimseyle her konuda iletişim kurabilmelidir.
- ❖ Eşlik yaparken, bütün zamanını ve düşüncelerini eşlik ettiği kimseye ayırabilmelidir.
- ❖ Piyano çalarken, aynı anda hem sayfa çevirebilmeli ve hem de şarkıcıya atak verebilmelidir.
- ❖ Bir eğitimde aranan özelliklere sahip olmalı, söyleyeceklerini açık seçik ve öz olarak söyleyebilmelidir.
- ❖ Dilimizi çok iyi, bunun yanında az da olsa İtalyanca ve Almanca bilmelidir.
- ❖ Güler yüzlü olmalıdır.
- ❖ En önemlisi eşlik yapmayı sevmelidir.

Çalgı eşliği ile vokal eşliğin arasındaki en önemli fark; vokal eşliklerde söz olmasıdır. Vokal eşliklerde söze göre yön alan bir armoni söz konusudur ve insan sesi farklılık göstermektedir. Bu yüzden vokal eşlik değişik bir boyutta incelenmelidir (Girgin, 2018). Opera aryaları, liedler vb. eserler seslendirilirken farklı tarzlar söz konusudur. Örneğin bir ariyanın reçitatif bölümünde solistin özgün tutumu karşısında korrepetitörün solisti iyi takip edip, her duruma hazırlıklı olması ya da liedlerin Alman şiiirlerinin bestelenmesine özgü bir form olup bunu performe edebilmek için Alman edebiyatına çok iyi hâkim olunması vokal eşliğinin önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Bu durumun, eğitim fakültelerinin müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarında YÖK'ün müfredatına göre bu kadar etken olmadığı görülmektedir. Eşlik yapmanın öneminin en azından farklarının teorik anlamda öğrenciyeye verilmesi bu durumun ciddiyetinin kavranmasına katkı sağlayacaktır.

2.2. İlgili Araştırmalar

Girgin (2018) yaptığı çalışmada içerisinde hem çalgısal hem de vokal solist barındıran, Mozart'ın K.505 "Ch'io mi scordidi te?" isimli konser aryası olarak adlandırılan bir tür içerisinde bestelediği eseri üzerinde müzikal değerlendirmelerde bulunmuş ve orkestra şefliği açısından teknik inceleme yaparak çeşitli öneriler sunmayı amaçlamıştır. Bu çalışmanın birinci bölümünde; Konser aryası olarak adlandırılan türün hangi ihtiyaçlarla ortaya çıktığı, Mozart'ın Idomeneo operasından bağımsızlaşarak konser aryası kimliğini kazanmış olan "Ch'io mi scordidi te?" isimli ariyanın bu opera ile olan ilişkisi açıklanmış ve aralarında yapısal olarak hala bir bağ olduğu stil açısından değerlendirilerek sunulmuştur. Çalışmanın ikinci bölümünde konser aryasına ilişkin müzikal değerlendirmelerde bulunulmuş, K.505 "Ch'io mi scordidi te?" ariyanın ilk versiyonu olan K.490 "Nonpiù, tutto ascoltai" ile karşılaştırılmalar yapılmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise orkestra şefliği açısından vokal ve çalgısal eşlik yönetimine ilişkin ayırım üzerinde durularak bir takım jestler çizilmiş ve bu eseri yönetecek orkestra şeflerine yönelik öneriler sunulmuştur.

Barsamyan (2017) yaptığı çalışmada Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi programlarında yer almayan korrepitasyon dersi ile eşlik çalma ders içeriklerinin incelenmesine ilişkin; diğer Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının görüşlerini de alarak korrepitasyon dersinin yarattığı sorunları ve bu iki dersin amaç ve önemini ele alarak sonuç ve öneriler sunmuştur.

Sağır ve Sevgi (2011) yaptıkları çalışmada klasik armoni çözümlerinde kullanılan bas şifreleme yöntemleri ile derece isimlendirmeleri üzerine inceleme yapmışlardır. Bu çalışmada değişik ülkelerde armoni öğretimi üzerine çalışan 24 armoni kuramcısına ait kitapları incelemiş ve araştırma sonucunda, tonal armoni çözümlerinde derecelendirme, isimlendirme ve bas şifrelemelerde genel olarak iki yöntemin olduğu; bunların işlevsel (fonksiyonel) ve basamaklı armoni olarak adlandırıldığını tespit etmişlerdir.

Pirgon ve Gökbudak (2011) yaptıkları çalışmada güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı piyano eğitimi sürecinde yürütülen mevcut teknik çalışma yöntemlerine alternatif olarak farklı bir yöntem uygulanmış ve bu yöntemin teknik güçlüklerin aşılmasına yönelik etkisini araştırılmıştır. Bu çalışmada betimsel ve deneysel olmak üzere iki yöntem kullanılmıştır. Betimsel kısımda görüşme formu, kısa görüş anketi, deneysel kısımda ise davranış gözlem formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu

ise Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında eğitim görmekte olan 22 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Yapılan bu araştırmanın sonucunda Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yürütülmekte olan teknik geliştirici çalışmaların ihtiyaçlara ve şartlara göre yeniden yapılandırması gerekliliği sonucuna varılmış ve öneriler sunulmuştur.

Özer (2010) yaptığı çalışmada piyano öğretiminde düzenli deşifre çalışmalarının piyanoda deşifre çalma becerisine etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu araştırma deneysel araştırma niteliğindedir ve araştırmanın yürütülmesinde kontrol gruplu ön test-son test deneysel araştırma modeli kullanmıştır. Çalışmaya katılan deney grubu öğrencilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla öz değerlendirme formu uygulamış ve çalışmaya nitel bir boyut katmıştır. Araştırmanın sonucunda, düzenli deşifre çalışmaları yapan deney grubunun deşifre becerisini kazanmada olumlu yönde gelişme gösterdiği sonucuna varmıştır.

Albuz (2010) yaptığı çalışmada Müzik Öğretmenliği Programı öğrencilerinin Armoni-Kontrpuan-Eşlik derslerinde piyanoyu kullanabilme durumunu ortaya koymayı amaçlayan betimsel bir çalışma olarak ortaya koymuştur. Araştırmanın örneklemini Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı 2008 – 2009 güz yarıyılı Armoni – Kontrpuan – Eşlik dersini alan 3. sınıf lisans öğrencilerinden rastlantısal yolla seçilmiş 15 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin eşlikleyebilme becerisini ölçmeye yönelik kolay, orta ve zor düzeyde ezgiler hazırlamış, bunları birer hafta ara ile seçilen öğrencilere çaldırılmış, video kayıtlarını almıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulguları karşılaştırılmalı olarak tablolar halinde sunmuş ve açıklamalarda bulunmuştur.

Babacan (2009) yaptığı çalışmada caz müziği armonisinin Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki eşlik dersi sürecinde kullanılabilme durumunu ve sağlayacağı katkıları araştırmıştır. Araştırma Kontrol Gruplu Ön-Test - Son-Test deneysel desen modeline göre uygulanmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 3. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışma sürecinde, caz müziği armonisi kullanan deney grubu öğrencileri ile klasik armoni kullanan kontrol grubu öğrencilerinin, kendilerine verilen bir parçanın armonik çözümlenmesine yönelik bilgi düzeyleri ve eşliklemeye yönelik performans düzeyleri arasındaki farklar ve gelişmeler ölçülmüştür.

Yurga ve Kaya (2009) yaptıkları çalışmada yeniden yapılanma sürecinde müzik öğretmenliği programlarındaki korrepitasyon dersi eksikliğini incelemişlerdir. Bu

araştırmanın sonucunda Korrepetisyon dersinin, sadece konservatuvarlarla sınırlı olmaması, çoksesliliği kazandırma hedefindeki Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında bu derse önemle yer verilmesi gerektiğini savunmuş ve öneriler sunmuşlardır.

Akçalı (2007) yaptığı çalışmada müzik öğretmenlerinin eğitim müziğinde çoksesli eşlik kullanımına ilişkin yaklaşımlarını, armoninin harflerle ifade edildiği bir eşlik yöntemi olan harf şifre yöntemini kullanma durumlarını ve bu konuyla ilgili diğer görüşleri saptamıştır. Bu çalışmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Antalya ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim, lise ve dengi okullarda görev yapmakta olanlar arasından rastlansal olarak seçilmiş 104 müzik öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda çoksesli eşikleme ve harf şifre yönteminin müzik öğretmenliği programında öğretimine ilişkin sonuçları saptamış, öneriler getirmiştir.

Bilgin ve Şaktanlı (2007) yaptıkları çalışmada basit ezgili küçük şarkılara piyanoda I-IV-V gibi temel ana dereceler ile III-IV gibi yan derecelerle basit akor bağlantıları kullanılarak bir şarkıya farklı biçimlerde eşlikler yapılabileceğini araştırmış ve bunları örneklendirmişlerdir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Dağdeviren (2006) yaptığı çalışmada müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik öğretimine ilişkin; piyanoda sanatsal işlevi oldukça fazla olan eserlerin seslendirilmeye çalışılırken, meslek alanında öğretilmesi gerekli piyano eşlikli okul şarkılarının seslendirilmesinin göz ardı edildiğine, verilen eşikleme dersleri ile piyano ve müziksel işitme okuma yazma derslerinin iç içe olmasına rağmen eşgüdümsel olarak yürütülmediğine değinmiştir. Bu çalışmada kurslar ve seminerler açılarak bu kurslarda eşliğin tarihini, müzik öğretmenin kullanacağı basit armoni kurallarını, eşlik modellerini ve örnek eşikleme modellerinin öğretiminin sağlanması gerektiğini vurgulamış, armoni konusunda yetkin kişilerin piyano eşikleme yapıp, müzik öğretmenlerine analiz ederek anlatıp çalmasını müzik öğretmenlerine yarar sağlayacağını belirtmiştir.

Kasap (2005) yaptığı çalışmada işlevsel piyano becerilerinin müzik öğretmenleri için önemine değinmiş ve Ankara ili ve ilçelerindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi, özel ilköğretim ve liselerde görev yapan müzik öğretmenleri üzerinde yapılan bir araştırma sonucundan yola çıkarak; müzik öğretmenlerinin piyanoyu kullanabilmeye yönelik gerekli ve yeterli donanıma sahip olmadan mezun oldukları ve piyano eğitiminin müzik öğretmenliği açısından amacına ulaşamadığını saptamıştır.

Kutluk (1998) yaptığı çalışmada müzik öğretmeni adaylarının piyanoyu bir eşlik çalgısı olarak kullanabilme becerilerinin nasıl geliştirilebileceğine ilişkin; müzik eğitimi ve eşlik sanatını farklı boyutlarıyla araştırmış, Türk ve batı müziği armonisi, okul müzik eğitiminde kullanılan tonal ve modal yapıdaki şarkılar ve şarkılara yazılmış eşlikleri incelemiştir. Araştırmada Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünden üç öğretim elemanının sözlü, altı Müzik Eğitimi Bölümünden konuyla ilgili 11 öğretim elemanının yazılı olarak görüşleri alınmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin pratik eşlik yapabilmelerinde, piyano çalabilme ve armoni bilgilerinin en önemli etkenler olduğu sonucuna varılmış ve kolaydan zora doğru bir dizi eşlik alıştırmaları önerilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Araştırmada veriler Dokuz Eylül Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda okuyan lisans 3. sınıf öğrencilerine anket uygulanarak ve bu Anabilim Dallarında piyano, armoni ve eşlik çalma derslerine giren öğretim elemanlarıyla görüşmeler yaparak elde edilmiştir. Anket sonucunda elde edilen veriler SPSS programına işlenerek bulgular bölümünde tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Böylece bu araştırmada yer alan kişilerin görüşleri saptanmış, sağlanan verilerin çözümlenmesiyle elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma, görüşme ve genel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Lisans 3. sınıf öğrencilerine anket formu yoluyla, öğretim üyelerine ise görüşme yoluyla sorular yöneltilerek, görüşleri alınmış ve bu doğrultuda var olan durum ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırmada eşlik çalma dersinde hangi eşlik modellerinin kullanıldığı, piyano ve armoni derslerinin eşlik çalma dersine katkıları belgesel tarama tekniklerine başvurularak yapılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında YÖK'e bağlı üniversitelerin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda okuyan lisans 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise DEÜ ve PAÜ Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans 3. sınıf öğrencileriyle, bu bölümlerde piyano, armoni derslerine giren öğretim elemanları oluşturmaktadır.

3.2.1. Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler

Tablo 3.1. Çalışma Grubunun Öğrenci ve Öğretmen Olarak Sayıca Dağılımı

Çalışma Grubu	F	%
Öğrenci	43	86
Öğretim Elemanı	7	14
Toplam	50	100

3.2.2. Ankete Katılan Öğrencilere Ait Kişisel Bilgiler

Tablo 3.2. *Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı*

Sınıf	Cinsiyet	F	%
3. Sınıf	Erkek	21	48,8
	Kadın	22	51,2

3.2.3. Ankete Katılan Öğretim Elemanlarına Ait Kişisel Bilgiler

Tablo 3.3. *Ankete Katılan Öğretim Elemanlarının Cinsiyet Dağılımı*

Cinsiyet	F	%
Erkek	2	28,5
Kadın	5	71,5

Tablo 3.2.4. *Ankete Katılan Öğretim Elemanlarının Yaşlarına Göre Dağılımları*

Yaş	F	%
30-40	1	14,2
40-50	3	42,9
50-60	2	28,6
60 ve üstü	1	14,3

Tablo 3.2.5. *Ankete Katılan Öğretim Elemanlarının Bitirilen Öğretim Programlarına Göre Dağılımları*

Bitirilen Program	F	%
Yüksek Lisans	2	28,6
Doktora	5	71,4

Tablo 3.2.6. *Ankete Katılan Öğretim Elemanlarının Ünvanlarına Göre Dağılımları*

Unvan	F	%
Dr. Öğr. Üyesi	5	71,4
Doç. Dr.	1	14,3
Prof. Dr	1	14,3

3.3 Veri Toplama Araçları (Teknikleri)

Veriler, araştırmanın örneklemini içerisinde yer alan DEÜ Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı ile PAÜ Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans 3. sınıf öğrencilerine uygulanan anket formu ve bu üniversitelerdeki piyano, armoni, eşlik çalma dersi öğretim üyeleriyle yapılan görüşme yoluyla toplanmış, yerli ve yabancı kaynaklar taranarak oluşturulmuştur. Öğrencilere uygulanan anketin cronbach alpha katsayısı 0,742 çıkmıştır.

3.3.1. Öğrencilere Uygulanan Anket

Öğrencilere uygulanan anket 25 sorudan oluşmaktadır. Üç uzman görüşü alındıktan sonra bir soru üzerinde anlatım değişikliğine gidilmiş fakat soru sayısında bir azalma ya da artış olmamıştır. Anketlerin değerlendirilmesinde 5’li likert ölçeği kullanılmıştır.

Her zaman: 5

Sıklıkla: 4

Bazen: 3

Nadiren: 2

Hiçbir zaman: 1

3.3.2. Öğretim Elemanları ile Yapılan Görüşme

Öğretim elemanları ile yapılan görüşmede piyano, armoni ve eşlik dersi için üç ayrı başlık hazırlanmıştır. Piyano için beş, armoni için dört, eşlik çalma dersi için altı soru oluşturulmuştur. Üç uzman görüşü alınarak oluşturulan sorular üzerinde herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir.

3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci

Araştırmacı öğrencilere uygulanan anketleri kendisi uygulamıştır. Öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmelerde araştırmacının kayıt alınmasına izin verilmediği için görüşme formu yazarak not edilmiştir.

3.5. Veri Analizi

Anket ve görüşme yoluyla toplanan veriler tablolştırılmış, sunulmuş ve betimlenmiştir. Anket formunun araştırmacı tarafından derecelendirilme durumlarına göre yüzde (%) ve frekans (*f*) değerleri hesaplanmış, yorumlanmıştır. Öğretmen görüşleri ise içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir ve kodlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.1. *Eşlik Çalma Dersinde Hangi Eşlik Modelleri Kullanılmaktadır?*

Eşlik çalma dersinde Piyano eseri tarzı eşikleme ve Lied tarzı eşikleme çalışılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	2	4,7
Sıklıkla	8	18,6
Bazen	6	14,0
Nadiren	13	30,2
Hiçbir zaman	14	32,6
Toplam	43	100,0

Tablo 4.1.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %4,7'sinin eşlik çalma dersinde piyano eseri tarzı eşikleme ve lied tarzı eşikleme çalışılmaktadır sorusuna her zaman, %18,6'sının sıklıkla, %14'ünün bazen, %30,2'sinin nadiren ve %32,6'sının hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Buradan anlaşılacağı gibi öğrencilerin %67,5'inin bu çalışmayı nadiren de olsa uyguladıkları gözlemlenmektedir. Eşlik uygulama yöntemlerinin öğrencilere benimsetilmesi için bu tarz çalışmaların öğrencilere uygulanması ve pratiklik sağlanmasının önemli olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2. *Eşlik Çalma Dersinde Hangi Eşlik Modelleri Kullanılmaktadır?*

Eşlik çalma dersinde eşlik figürleri öğrenilmektedir.	<i>f</i>	%
Her zaman	3	7,0
Sıklıkla	10	23,3
Bazen	11	25,6
Nadiren	8	18,6
Hiçbir zaman	11	25,6
Toplam	43	100,0

Tablo 4.2.'ye göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %7'sinin eşlik çalma dersinde eşlik figürleri öğrenilmektedir sorusuna her zaman, %23,3'ünün sıklıkla, %25,6'sının bazen, %18,6'sının nadiren ve %25,6'sının hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere öğrencilerin %74,5'inin nadiren de olsa eşlik figürleri üzerinde çalışmalar yaptığı gözlemlenmektedir. Tablo 4.1.'de yapılan çalışmalar, figür çalışmalarını da kapsadığı için, Tablo 4.1.'in tablo 4.2.'yi desteklediği görülmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.3. *Eşlik Çalma Dersinde Eşlik Yapmaya Yönelik Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır?*

Eşlik çalma dersinde öğretmenimizle birlikte eşlik yazma çalışmaları yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	6	14,0
Sıklıkla	7	16,3
Bazen	13	30,2
Nadiren	7	16,3
Hiçbir zaman	10	23,3
Toplam	43	100,0

Tablo 4.3.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %14'ünün eşlik çalma dersinde öğretmenimizle birlikte eşlik yazma çalışmaları yapılmaktadır sorusuna her zaman, %16,3'ünün sıklıkla, %30,2'sinin bazen, %16,3'ünün nadiren ve %23,3'ünün hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere öğrencilerin %76,7'sinin öğretmenleriyle birlikte eşlik çalma dersinde eşlik yapmaya yönelik eşlik yazma yöntemine başvurdukları görülmektedir.

Tablo 4.4. *Eşlik Çalma Dersinde Eşlik Yapmaya Yönelik Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır?*

Eşlik çalma dersinde öğretmenimle birlikte transpoze çalışmaları yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	1	2,3
Sıklıkla	10	23,3
Bazen	9	20,9
Nadiren	9	20,9
Hiçbir zaman	14	32,6
Toplam	43	100,0

Tablo 4.4.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %2,3'ünün eşlik çalma dersinde öğretmenimle birlikte transpoze çalışmaları yapılmaktadır sorusuna her zaman, %23,3'ünün sıklıkla, %20,9'unun bazen, %20,9'unun nadiren ve %32,6'sının hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin %67,4'ünün nadiren de olsa eşlik çalma dersinde transpoze çalıştıkları sonucuna varılmaktadır. Transpoze çalışmaları birebir eşlik yapabilme becerisini kazandıran bir yöntem olmasa da, yapılacak olan eşliğin farklı bir ses rengine uygun düzenlenmesi açısından uygulanan başlı başına bir yöntemdir. Eşlik yapma çalışmaları içerisinde her ses rengine uygun bir eşlik uygulayabilme becerisini kazanabilmek için transpoze çalışmaları eşlik yapmaya yönelik yöntemlerle birlikte kullanılmalıdır.

Tablo 4.5. Eşlik Çalma Dersinde Eşlik Yapmaya Yönelik Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır?

Eşlik çalma dersinde sadece öğretmenimiz tarafından verilen eşlikler çalışılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	13	30,2
Sıklıkla	17	39,5
Bazen	5	11,6
Nadiren	3	7,0
Hiçbir zaman	5	11,6
Toplam	43	100,0

Tablo 4.5.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %30,2'sinin eşlik çalma dersinde sadece öğretmenimiz tarafından verilen eşlikler çalışılmaktadır sorusuna her zaman, %39,5'inin sıklıkla, %11,6'sının bazen, %7'sinin nadiren ve %11,6'sının hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu duruma göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun öğretmenlerinin çizdikleri planlar doğrultusunda eşlik yapmaya yönelik becerileri kazandıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 4.6. Eşlik Çalma Dersinde Eşlik Yapmaya Yönelik Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır?

Eşlik çalma dersinde dağıtılan eşlikler öğretmenimizle birlikte çalışılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	3	7,0
Sıklıkla	10	23,3
Bazen	12	27,9
Nadiren	7	16,3
Hiçbir zaman	11	25,6
Toplam	43	100,0

Tablo 4.6.'ya göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %7'sinin eşlik çalma dersinde dağıtılan eşlikler öğretmenimizle birlikte çalışılmaktadır sorusuna her zaman, %23,3'ünün sıklıkla, %27,9'unun bazen, %16,3'ünün nadiren ve %25,6'sının hiçbir zaman

cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda öğrencilerin kendilerine dağıtılan eşliklere, çoğunlukla öğretmenleriyle birlikte çalışmadığı sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 4.7. Eşlik Çalma Dersinde Eşlik Yapmaya Yönelik Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır?

Eşlik çalma dersinde dağıtılan eşlikler kendi kendimize çalışılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	14	32,6
Sıklıkla	18	41,9
Bazen	6	14,0
Nadiren	3	7,0
Hiçbir zaman	2	4,7
Toplam	43	100,0

Tablo 4.7.'ye göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %32,6'sının eşlik çalma dersinde dağıtılan eşlikler kendi kendimize çalışılmaktadır sorusuna her zaman, %41,9'unun sıklıkla, %14'ünün bazen, %7'sinin nadiren ve %4,7'sinin hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu çalışmaya göre öğrencilerin tamamına yakınının eşliklere sadece kendi kendilerine çalıştığını söyleyebiliriz. Tablo 4.6.'da da bu çalışmayı destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Tablo 4.8. *Eşlik Çalma Dersinde Eşlik Yapmaya Yönelik Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır?*

Eşlik çalma dersinde okul şarkılarına eşlikler yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	22	51,2
Sıklıkla	12	27,9
Bazen	7	16,3
Nadiren	1	2,3
Hiçbir zaman	1	2,3
Toplam	43	100,0

Tablo 4.8.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %51,2'sinin eşlik çalma dersinde okul şarkılarına eşlikler yapılmaktadır sorusuna her zaman, %27,9'unun sıklıkla, %16,3'ünün bazen, %2,3'ünün nadiren ve %2,3'ünün hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu yöntem iki şekilde uygulanır;

- Yalnızca melodisi var olan okul şarkılarına eşlik yaratarak
- Eşliği var olan okul şarkılarını çalarak

İlk maddede yer alan yöntem tablo 4.1. ve 4.2.'deki ele alınan konularla bağlantılı olarak bir melodinin altına eşlik figürü yaratma şeklinde uygulanır. Ancak tablo 4.1. ve 4.2.'deki eşlik çalma dersinde *Piyano eseri tarzı eşikleme* ve *Lied tarzı eşikleme* çalışılmaktadır anketi ile *Eşlik çalma dersinde eşlik figürleri* öğrenilmektedir anketinden alınan sonuçlara göre Hiçbir zaman yanıtı veren öğrencilerin, tablo 4.8.'de aynı yanıtı veren öğrencilere göre çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında tablo 4.2.'de Hiçbir zaman sonucunu veren 11 kişinin ilk maddedeki yöntemi uygulayamayacağından dolayı tablo 4.8.'da yer alan yöntem sorusuna verilen yanıtların ikinci maddedeki yöntem üzerinde yoğunlaştığı söylenebilir. Bu ikinci maddedeki yöntem verilmiş bir melodinin harflerle gösterilen şifrelerine uygun eşliğini çalma şeklinde de olabilir, eşliği var olan bir parçanın eşliğinden yola çıkılarak özgün eşlik çalma şeklinde de olabilir veyahut da direkt olarak yazılan bir eşliğin çalınması şeklinde de uygulanabilir.

Tablo 4.9. Eşlik Çalma Dersinde Eşlik Yapmaya Yönelik Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır?

Eşlik çalma dersinde vokal eşlik formundaki eserlere (aria, ariantiche, lied vb.)ve çeşitli çalgılar için yazılmış parçalara (sonata, concerto vb.) eşlikler yapılmaktadır.	<i>f</i>	<i>%</i>
Her zaman	5	11,6
Sıklıkla	6	14,0
Bazen	16	37,2
Nadiren	8	18,6
Hiçbir zaman	8	18,6
Toplam	43	100,0

Tablo 4.9'a göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %11,6'sinin eşlik çalma dersinde vokal eşlik formundaki eserlere (aria, ariantiche, lied vb.)ve çeşitli çalgılar için yazılmış parçalara (sonata, concerto vb.) eşlikler yapılmaktadır sorusuna her zaman, %14'ünün sıklıkla, %37,2'sinin bazen, %18,6'sının nadiren ve %18,6'sının hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu tablonun sonucunda öğrencilerin çoğunluğunun eşlik çalma dersinde vokal eşlik formundaki eserlere (aria, ariantiche, lied vb.)ve çeşitli çalgılar için yazılmış parçalara (sonata, concerto vb.) eşlikler yaptıkları görülmektedir.

Tablo 4.10. Eşlik Çalma Dersinde Eşlik Yapmaya Yönelik Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır?

Kulaktan ana melodiyi düşünerek o melodiye eşlik yapma çalışması uygulanmaktadır.	<i>f</i>	<i>%</i>
Her zaman	0	0,0
Sıklıkla	7	16,3
Bazen	8	18,6
Nadiren	16	37,2
Hiçbir zaman	12	27,9
Toplam	43	100,0

Tablo 4.10.'a göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %0'ının kulaktan ana melodiyi düşünerek o melodiye eşlik yapma çalışması uygulanmaktadır sorusuna her zaman, %16,3'ünün sıklıkla, %18,6'sının bazen, %37,2'sinin nadiren ve %27,9'unun hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu çalışmaya göre öğrencilerin %72,1'inin kulaktan ana melodiyi düşünerek o melodiye nadiren de olsa eşlik yaptıkları sonucuna varılmaktadır. Bu yöntemin uygulanması öğrencilerin zamanla fonksiyonel yapıda pratiklik kazanmalarını sağlayabilir.

Tablo 4.11. *Eşlik Çalma Dersinde Eşlik Yapmaya Yönelik Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır?*

Verilmiş bir melodinin harflerle gösterilen şifrelerine uygun eşlik çalma çalışması yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	1	2,3
Sıklıkla	10	23,3
Bazen	12	27,9
Nadiren	13	30,2
Hiçbir zaman	6	14,0
Toplam	43	100,0

Tablo 4.11.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %2,3'ünün verilmiş bir melodinin harflerle gösterilen şifrelerine uygun eşlik çalma çalışması yapılmaktadır sorusuna her zaman, %23,3'ünün sıklıkla, %27,9'unun bazen, %30,2'sinin nadiren ve %14'ünün hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda öğrencilerin çoğunluğunun harflerle şifreleme yöntemini tercih etmesi, bu yöntemin daha kolay uygulanabilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.12. Eşlik Çalma Dersinde Eşlik Yapmaya Yönelik Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır?

Eşliği var olan bir parçanın eşliğinden yola çıkarak özgün eşlik çalma çalışmaları yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	4	9,3
Sıklıkla	11	25,6
Bazen	11	25,6
Nadiren	9	20,9
Hiçbir zaman	8	18,6
Toplam	43	100,0

Tablo 4.12.'ye göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %9,3'ünün eşliği var olan bir parçanın eşliğinden yola çıkarak özgün eşlik çalma çalışmaları yapılmaktadır sorusuna her zaman, %25,6'sının sıklıkla, %25,6'sının bazen, %20,9'unun nadiren ve %18,6'sının hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Böylece öğrencilerin eşliği var olan eserlerden yardım alarak bu yöntemi uyguladıkları gözlemlenmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.13. Armoni Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?

Armoni dersinde okul şarkılarının çokseslendirmesi yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	1	2,3
Sıklıkla	5	11,6
Bazen	14	32,6
Nadiren	12	27,9
Hiçbir zaman	11	25,6
Toplam	43	100,0

Tablo 4.13.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %2,3'ünün armoni dersinde okul şarkılarının çökseslendirmesi yapılmaktadır sorusuna her zaman, %11,6'sının sıklıkla, %32,6'sının bazen, %27,9'unun nadiren ve %25,6'sının hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu tabloda öğrencilerin %74,4'ünün nadiren de olsa okul şarkılarının çökseslendirmesini yaptıkları gözlemlenmektedir.

Tablo 4.14. *Armoni Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Armoni dersinde klasik dönem armonisi dışında da armoni çalışmaları uygulanmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	2	4,7
Sıklıkla	7	16,3
Bazen	9	20,9
Nadiren	14	32,6
Hiçbir zaman	11	25,6
Toplam	43	100,0

Tablo 4.14.'ye göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %4,7'sinin armoni dersinde klasik dönem armonisi dışında da armoni çalışmaları uygulanmaktadır sorusuna her zaman, %16,3'ünün sıklıkla, %20,9'unun bazen, %32,6'sının nadiren ve %25,6'sının hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Buradan anlaşılacağı gibi öğrencilerin %74,5'inin armoni derslerinde klasik armoni dışında da armoni çalışmalarını nadiren de olsa gördüğü gözlemlenmektedir. Eşlik çalma dersinde yapılan eşlikler her zaman üçlü armoni içermeyebilir. Bazı eşliklerde dörtlü armoniye de rastlanabilir. Bu sebeple armoni derslerinde ileri düzey armoni çalışmalarına nadiren de olsa yer verilmesinin eşlik çalma dersine katkı sağladığı düşünülmektedir.

Tablo 4.15. *Armoni Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Armoni dersinde akor bağlantılarını belirlenen kurallarına göre uygulamalar öğrenilmektedir.	<i>f</i>	%
Her zaman	4	9,3
Sıklıkla	15	34,9
Bazen	12	27,9
Nadiren	11	25,6
Hiçbir zaman	1	2,3
Toplam	43	100,0

Tablo 4.15.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %9,3'ünün armoni dersinde akor bağlantılarını belirlenen kurallarına göre uygulamalar öğrenilmektedir sorusuna her zaman, %34,9'unun sıklıkla, %27,9'unun bazen, %25,6'sının nadiren ve %2,3'ünün hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin eşlik yapabilmesi için akor bağlantılarını iyi öğrenip figürler arası bağlantıyı sağlamaları gerekmektedir. Bu tablodan anlaşılacağı üzere Hiçbir zaman yanıtını veren öğrenci sayısının bir olması bu kazanımların armoni dersinde elde edildiğini göstermektedir. Ancak bu kazanım doğrultusunda tablo 4.2.'de yer alan *Eşlik çalma dersinde eşlik figürleri öğrenilmektedir* sorusuna yanıt veren öğrencilerden 11 tanesinin Hiçbir zaman yanıtını vermesi bu kazanımın eşlik çalma dersinde 11 öğrenciye uygulatılmadığı sonucuna varmamızı sağlar. Buna göre tablo 4.8.'de yer alan *eşliği var olan okul şarkılarını çalmak* yöntemi üzerinde yoğunlaşılmasının nedeni olarak tablo 4.15.'te edinilen kazanımların eşlik çalma dersinde bazı öğrencilere uygulatılmaması sebebiyle olduğu gösterilebilir.

Tablo 4.16. *Armoni Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Armoni dersinde eser çözümlene çalışmaları yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	9	20,9
Sıklıkla	11	25,6
Bazen	4	9,3
Nadiren	12	27,9
Hiçbir zaman	7	16,3
Toplam	43	100,0

Tablo 4.16.'ya göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %20,9'unun armoni dersinde eser çözümlene çalışmaları yapılmaktadır sorusuna her zaman, %25,6'sının sıklıkla, %9,3'ünün bazen, %27,9'unun nadiren ve %16,3'ünün hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu tablo öğrencilerin büyük bir kısmının armoni derslerinde eser çözümlene çalışmaları yaptıklarını göstermektedir. Tablo 4.12.'de ise eşliği var olan bir parçanın eşliğinden yola çıkarak özgün eşlik çalma çalışmaları yapıldığı sonucuna varılmaktadır. Tablo 4.12.'deki kazanımın elde edilebilmesi için var olan eşliğin analiz edilmesi gerektiğinden, eser çözümlene çalışmalarının armoni derslerinde uygulandığı tablo 4.12.'den elde edilen verilerle de desteklenmektedir.

Tablo 4.17. *Armoni Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Armoni dersindeki realizasyonları (gerçekleştirme)		
pekiştirmek amacıyla piyanoda uygulamalar yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	6	14,0
Sıklıkla	12	27,9
Bazen	13	30,2
Nadiren	5	11,6
Hiçbir zaman	7	16,3
Toplam	43	100,0

Tablo 4.17.'ye göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %14'ünün armoni dersindeki realizasyonları (gerçekleştirme) pekiştirmek amacıyla piyanoda uygulamalar yapılmaktadır sorusuna her zaman, %27,9'unun sıklıkla, %30,2'sinin bazen, %11,6'sının nadiren ve %16,3'ünün hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda tablo 4.17.'nin tablo 4.15.'teki öğrencilerin çoğunluğunun armoni derslerinde akor bağlantılarının belirlenen kurallarına göre uygulamalar yaptıkları sonucunu destekler niteliktedir.

Tablo 4.18. *Armoni Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Armoni dersinde şan partisi realizasyonu yapılmaktadır.		
	<i>f</i>	%
Her zaman	11	25,6
Sıklıkla	21	48,8
Bazen	7	16,3
Nadiren	3	7,0
Hiçbir zaman	1	2,3
Toplam	43	100,0

Tablo 4.18.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %25,6'sının armoni dersinde şan partisi realizasyonu yapılmaktadır sorusuna her zaman, %48,8'inin sıklıkla, %16,3'ünün bazen, %7'sinin nadiren ve %2,3'ünün hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu tablodan anlaşılacağı üzere öğrencilerin çoğunluğunun şan partisi realizasyonu yaptığı gözlemlenmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.19. *Piyano Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Piyano dersinde öğretmenimizle birlikte piyano eserlerinde geçen eşlik figürleri incelenmektedir.	<i>f</i>	%
Her zaman	5	11,6
Sıklıkla	11	25,6
Bazen	12	27,9
Nadiren	10	23,3
Hiçbir zaman	5	11,6
Toplam	43	100,0

Tablo 4.19.'a göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %11,6'sının piyano dersinde öğretmenimizle birlikte piyano eserlerinde geçen eşlik figürleri incelenmektedir sorusuna her zaman, %25,6'sının sıklıkla, %27,9'unun bazen, %23,3'ünün nadiren ve %11,6'sının hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin %88,4'ünün nadiren de olsa bu çalışmayı yaptığı gözlemlenmektedir. Tablo 4.12.'de yer alan eşliği var olan bir parçanın eşliğinden yola çıkarak özgün eşlik çalma çalışmaları yapmak için belli bir birikime sahip olunması gerekmektedir. Tablo 4.19.'dan da görüldüğü gibi bu kazanımları sağlayacak temellerin piyano derslerinde de verilmeye çalışıldığı gözlemlenmektedir. Piyano derslerinde çalışılan piyano eserlerinin içerisinde geçen eşlik figürlerinin incelenip öğrenciye öğretilmesinin, eşlik çalma dersinde yapılan çalışmalarda bu figürlerin hemen fark edilmesine doğrudan bir katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu sebeple yapılan bu çalışmaların öğrencinin pratiklik açısından kazanımlarını attırdığı ve tablo 4.12. ile tablo 4.19.'un birbiriyle paralellik gösterdiği sonucuna varılmaktadır.

Tablo 4.20. *Piyano Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Piyano dersinde öğretmenimizle birlikte deşifre çalışması yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	6	14,0
Sıklıkla	8	18,6
Bazen	20	46,5
Nadiren	5	11,6
Hiçbir zaman	4	9,3
Toplam	43	100,0

Tablo 4.20.'ye göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %14'ünün piyano dersinde öğretmenimizle birlikte deşifre çalışması yapılmaktadır sorusuna her zaman, %18,6'sının sıklıkla, %46,5'inin bazen, %11,6'sının nadiren ve %9,3'ünün hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu tabloda öğrencilerin %90,7'sinin piyano derslerinde nadiren de olsa deşifre çalışması yaptıkları gözlemlenmektedir.

Tablo 4.21. *Piyano Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Piyano dersinde solistle birlikte eşlikli eserler de çalışılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	5	11,6
Sıklıkla	10	23,3
Bazen	10	23,3
Nadiren	14	32,6
Hiçbir zaman	4	9,3
Toplam	43	100,0

Tablo 4.21.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %11,6'sının piyano dersinde solistle birlikte eşlikli eserler de çalışılmaktadır sorusuna her zaman, %23,3'ünün sıklıkla,

%23,3'ünün bazen, %32,6'sının nadiren ve %9,3'ünün hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Piyano derslerinde eşlikli eserlerin çalışılmasının eşlik çalma dersini, öğrenciye var olan eşliğin üzerinde yer alan üçüncü bir partiyi takip edip, okuyabilme becerisi kazandırma açısından desteklediği düşünülmektedir. Bu tabloda öğrencilerin %90,8'inin bu çalışmaları nadiren de olsa uyguladığı görülmektedir.

Tablo 4.22. *Piyano Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Piyano dersinde öğretmenimizle yatay çokseslilik (kontrpuan) eserlerini çalarken solfeji yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	3	7,0
Sıklıkla	10	23,3
Bazen	6	14,0
Nadiren	9	20,9
Hiçbir zaman	15	34,9
Toplam	43	100,0

Tablo 4.22.'ye göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %7'sinin piyano dersinde öğretmenimizle yatay çokseslilik (kontrpuan) eserlerini çalarken solfeji yapılmaktadır sorusuna her zaman, %23,3'ünün sıklıkla, %14'ünün bazen, %20,9'unun nadiren ve %34,9'unun hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu tabloda öğrencilerin %65,2'sinin nadiren de olsa bu çalışmayı yaptıkları görülmektedir. Piyano derslerinde yatay çoksesli eserlerin çalışılırken aynı zamanda solfejinin yapılmasının eşlik çalma dersine doğrudan bir katkı sağladığı düşünülmesi de her bir partinin belirlenerek öğrenciye gösterilmesinin ve arada kalan partilerin öğrenciye fark ettirilmesinin eşlik çalan öğrencinin solist partisini takip edilmesine yardımcı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.23. *Piyano Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Piyano dersinde, çalacağımız eserlerin öğretmenimizle birlikte armonik analizi yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	4	9,3
Sıklıkla	5	11,6
Bazen	7	16,3
Nadiren	11	25,6
Hiçbir zaman	16	37,2
Toplam	43	100,0

Tablo 4.23.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %9,3'ünün piyano dersinde, çalacağımız eserlerin öğretmenimizle birlikte armonik analizi yapılmaktadır sorusuna her zaman, %11,6'sının sıklıkla, %16,3'ünün bazen, %25,6'sının nadiren ve %37,2'sinin hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Armoni derslerinde analiz ve form çalışmaları olduğu gibi piyano derslerinde de öğrencilere çalacakları eserlerin form ve analiz bilgisinin verilmesi, öğrencilerin eşlik çalma dersinde karşılaşacakları eşliklere doğrudan katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu tablodan da anlaşılacağı üzere öğrencilerin %62,8'inin nadiren de olsa piyano derslerinde çaldıkları eserlerin öğretmenleriyle birlikte armonik analizini yaptıkları sonucuna varılmaktadır.

Tablo 4.24. *Piyano Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Öğretmenimiz tarafından verilen piyano eserleri kendi kendimize deşifre edilmektedir.	<i>f</i>	%
Her zaman	16	37,2
Sıklıkla	17	39,5
Bazen	1	2,3
Nadiren	6	14,0
Hiçbir zaman	3	7,0
Toplam	43	100,0

Tablo 4.24.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %37,2'sinin öğretmenimiz tarafından verilen piyano eserleri kendi kendimize deşifre edilmektedir sorusuna her zaman, %39,5'inin sıklıkla, %2,3'ünün bazen, %14'ünün nadiren ve %7'sinin hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu tabloda öğrencilerin çoğunluğunun, öğretmenleri tarafından verilen piyano eserlerini kendi kendilerine deşifre ettikleri görülmektedir. Eserleri hızlı okuyabilme adına deşifre çalışmasının çok önemli olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.25. *Piyano Derslerinde Eşlik Çalma Dersini Destekleyecek Ne Gibi Çalışmalar Yapılmaktadır?*

Piyano dersinde öğretmenimizle birlikte transpoze çalışması yapılmaktadır.	<i>f</i>	%
Her zaman	0	0,0
Sıklıkla	4	9,3
Bazen	2	4,7
Nadiren	9	20,9
Hiçbir zaman	28	65,1
Toplam	43	100,0

Tablo 4.25.'e göre ankete katılan lisans 3. sınıf öğrencilerinin %0'ının piyano dersinde öğretmenle birlikte transpoze çalışması yapılmaktadır sorusuna her zaman, %9,3'ünün sıklıkla, %4,7'sinin bazen, %20,9'unun nadiren ve %65,1'inin hiçbir zaman cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu tabloda öğrencilerin çoğunluğuna yakın kısmının piyano dersinde öğretmeni ile birlikte transpoze çalışması yapmadığı görülmektedir. Tablo 4.4.'te transpoze çalışmalarının, birebir eşlik yapabilme becerisini kazandıran bir yöntem olmasa da farklı ses gruplarına düzenlenmesini gerektirdiği durumlarda başlı başına bir yöntem olduğu belirtilmişti. Tablo 4.4.'te öğrencilerin %67,4'ünün eşlik çalma dersinde öğretmenle birlikte transpoze çalışması yapılmaktadır sorusuna verilen hiçbir zaman cevabı ile Tablo 4.25.'te öğrencilerin %65,1'inin piyano dersinde öğretmenimizle birlikte transpoze çalışmaları yapılmaktadır sorusuna hiçbir zaman cevabını vermesi, hem eşlik çalma hem de piyano derslerinde transpoze çalışmalarına pek fazla yer verilmediği sonucunu göstermektedir.

4.5. Öğretim Elemanlarının Piyano, Armoni ve Eşlik Çalma Derslerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Piyano derslerine giren öğretim elemanlarının görüşme sorularına vermiş oldukları cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

Soru 1. Piyano derslerini ders saati açısından yeterli buluyor musunuz?

Yeterli bulmuyorum, kesinlikle arttırılmalı. Haftada bir gün bir saat hiçbir şekilde yetmiyor. Şimdi yeni programa göre dört yıl boyunca zorunlu olan piyano sadece ilk yıl zorunlu, ilk yıldan sonra sadece isteyenler seçmeli ders olarak seçebilecek. Bu da piyanoya verilen önemi oldukça yitiriyor (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Eğitim fakültesi olduğu için yeterli buluyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Piyano derslerin atasıdır. En gerekli ders olduğunu düşünüyorum bu yüzden temel ders olması gerektiğine inanıyorum. Çünkü piyano sayesinde öğrencilerin armoni ve deşifreleri de ilerler, eşliği gelişir (Görüşme Notu: Öğretmen 3).

Piyano derslerine giren öğretim elemanlarının çoğunluğu, eğitim fakültelerinde haftada bir gün bir saat olarak yer alan piyano ders saatini yeterli bulmamaktadırlar.

Soru 2. Piyano derslerinde deşifre çalışması yapıyor musunuz? Deşifraj dersi olarak ayrı bir ders konulmalı mı?

Yeni parçalara geçtiğimizde yapıyoruz. Ama sadece sınav parçalarına yönelik çalışıyoruz. Maalesef zaman açısından daha fazlası olmuyor. Deşifre ayrı bir ders olarak muhakkak konulmalı. Mezun bir kişinin atandığında, törende aniden eşlik yapması istense bunu hemen yapabilmeli. Özellikle özel kolejlerde bizim öğrencilerimiz bu duruma sık sık rastlıyorlar (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Evet deşifre yaptırıyorum, verdiğim eserleri birlikte çıkarıyoruz. Ayrı bir ders olarak konulmasını gerekli görmüyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Sınav parçaları üzerinde çalışıyoruz fakat deşifre ayrı bir ders olarak konulursa çok iyi ve yararlı olur. Çünkü bu şartlar altında öğrencileri, parçalarını verip yolluyoruz. Bu yüzden çok fazla bir verim elde edemiyoruz (Görüşme Notu: Öğretmen 3).

Piyano öğretim elemanlarının birçoğu, piyano ders saatinin az olmasından ötürü gerekli olan çalışmaları yapamayıp, derslerinde öğrencilerin sadece sınavlarda çalacakları eserlere çalıştıklarını ve bu yüzden çok fazla verim alamadıklarını belirtmişlerdir. Zamanın kısıtlı olmasından ötürü deşifre yapmaya vakit bulamamalarından ve bu sebeple öğrencilerin deşifrelerinin gelişmesi, bu konuda pratiklik kazanabilmeleri açısından piyano dersinin yanında ayrı bir deşifraj dersini gerekli görmüşlerdir.

Soru 3. Piyano derslerinizde öğrencilerinize eserlerin armonik analizini yaptırıyor musunuz? Evet ise niçin önemlidir?

Ben maalesef yaptırmıyorum, incelemiyorum. Çünkü armonide yapılması gerekiyor. Armoni dersinde öğreniyorlar o yüzden piyanoda yaptırmaya gerek yoktur (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Hepsinde değil, gerektiğinde yaptırıyorum. Çünkü öğrenciden eserlerin cümle başlangıçlarının ve sonundaki armonik yapılarının farkında olmasını bekliyorum. Problemleri gördüğüm yerleri açıklarken hem armonik yapıyı hem de form analizini ayrıntılı olmamakla birlikte algılamaları için örnekliyorum. Sonuç olarak eserleri anlayarak çalmak onları daha başarılı kılıyor (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Eserleri öğrencilere mekanik olarak değil hissettirerek çalışıyorum. Motif, cümlemeler, kadanslar bunları tek sesle sağ elle örnekleyip anlatıyorum. Sonatlar üzerinden eserin hangi tona geçiş yaptığını belirleyip notaların üzerine dereceleri yazıp, geciktirme akorlarının nerede ve neden olduğunu anlatıyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 3).

Piyano öğretim elemanlarının çoğu öğrencilerin eserlerindeki armonik yapıyı ve formu anlayabilmesi gerektiğini düşündüklerinden ötürü derslerinde detaylı olmamakla birlikte armonik analiz yaptırdıklarını ve bu çalışmayı uygulamanın önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencinin eserleri algılayarak çalmasını gelişimine büyük katkı sağladığını vurgulamışlardır. Farklı bir görüşe sahip olan öğretim elemanları ise piyano derslerinde öğretilen eserlerde armonik analiz yaptırmayı gereksiz bulmuş ve bunun armoni derslerinde öğretilmesi gerektiğini savunmuştur.

Soru 4. Piyano dersinin eşlik çalma dersine katkıları nelerdir?

Çok katkısı vardır. Çabuk nota okumak, eserin tonalitesini bulmak bunların hepsi pratikle gelişen şeylerdir. Öğrenciler bol piyano repertuarı oluşturmaları için eşlik yapabilsinler. Çünkü piyano bir, eşlikçi birden fazla kişi ile işbirliği içindedir (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Tabii ki katkısı var hatta eşlik çalmanın da piyanoya katkısı olduğuna inanıyorum. Piyanoda öğrendikleri pozisyonları eşlik çalmada uygulayabileceklerini düşünüyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Kesinlikle katkısı var. Örneğin piyano dersinde çalıştığımız zor etütlerin sol eldeki tartımını değiştiriyorum. Böylece değişen tartımla farklı bir figüre yönelmiş oluyoruz (Görüşme Notu: Öğretmen 3).

Piyano derslerine giren öğretim elemanlarının, piyano derslerinin eşlik çalma dersine katkısı olduğu görüşünde hemfikir oldukları görülmektedir. Farklı figürlerin

öğrenimi, pozisyon uygulayabilme, repertuar oluşturma, hızlı nota okuyabilme, eşliğin bir birliklilik içerisinde ilerliyor olması açılarından katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Soru 5. Programda yer alan Eşlik çalma dersinin ders saati sizce yeterli midir?

Bence yeterli değildir. Eşlik dersi en az iki, üç yıl olmalı ki öğrenciler gelişebilsinler. Her şeye eşlik yapabilme becerisini kazanmalı; şarlara, yaylı çalgılara, üflemeli çalgılara gibi. Çünkü kişi kendini tanıyacak ve ben kendimi en iyi hangi enstrümana eşlik yaparken buluyorum diye düşünecek, sonrasında ona göre yönünü belirleyecektir (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Bu derse fazla mevcut girdiği için yeterli bulmuyorum. Çünkü bu ders toplu bir ders olarak işlenmemelidir. Bu yüzden piyano dersi gibi kişisel bir saat ayrılmalıdır (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Eşlik çalma çok önemli bir ders. Çalmanın yanında önemli akorları yazmayı öğreniyor, kesinlikle yeterli değildir (Görüşme Notu: Öğretmen 3).

Piyano öğretim üyeleri eşlik çalma derslerinin ders saati açısından yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. Bu derse giren mevcudun fazla, ders saatinin az olmasının dersi verimsizleştirdiğini ve öğrencinin kendini hangi eşlik alanında geliştireceğine dair olanak sağlamadığına değinmişlerdir.

Armoni derslerine giren öğretim elemanlarının görüşme sorularına vermiş olduğu cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

Soru 1. Armoni derslerini ders saati açısından yeterli buluyor musunuz?

Evet yeterli buluyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Yeterli buluyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Armoni dersine giren öğretim elemanları armoni derslerini ders saati açısından yeterli bulmaktadırlar.

Soru 2. Armoni derslerinde eser çözümlene yapıyor musunuz? Eser çözümlene adında ayrı bir ders getirilmeli midir?

Eser çözümlenmenin ayrı bir ders olarak getirilmesine gerek yoktur. Armoni dersinde dikey analiz yaptığımız için bunu ortadan kaldırmış oluyoruz (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Yeni programda armoni dersi iki dönem ve haftada iki saat olduğu için eser çözümlenmeye zaman kalmayabilir, anca armoni işlenebilir. Müzik öğretmenliği bölümü olduğu için eser çözümlene adında ayrı bir ders olmasını gerek görmüyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Armoni derslerine giren öğretim elemanları, armoni derslerinde dikey analiz yaptıklarından dolayı eser çözümlene adında ayrı bir ders olmasını gerekli bulmamışlardır.

Soru 3. Armoni derslerinin eşlik çalma dersine katkıları nelerdir? Armoni derslerinde eşlik çalma dersine yönelik ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?

Eğer okul şarkısına eşlik yapılacaksa soprana partisi armonizesinde gördüğümüz yapıyı uygulamış oluyoruz. Melodinin altına gelecek olan akorları görüp onları farklı figürlerle zenginleştiriyoruz. Benim yapmam gereken verilmiş olan melodinin altına hangi fonksiyonun geleceğini göstermektir. Bu da armoni dersinin eşlik çalma dersine sağladığı katkıdır. Onun dışında eserin

biçimlendirilmesi, çalınması ya da kullanılacak olan eşlik tarzının belirlenmesi tamamen piyano dersine aittir (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Bas partisiyle birlikte çokseslendirmeler yaparak, kadans çaldırarak, okul şarkılarına eşlik yaptırarak eşlik çalma dersini destekliyorum. Çünkü bunların hepsinin bir bütün olduğunu düşünüyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Armoni derslerine giren öğretim elemanları derslerinde soprano ve bas partisi armonizelerinde görülen akorları farklı figürlerle çeşitlendirme, kadans çaldırma ve okul şarkılarına eşlik yaptırma gibi çalışmalar yaptıklarını belirtmişlerdir. Yapılan bu çalışmaların eşlik çalma dersine katkı sağladığını vurgulamışlardır.

Soru 4. Programda yer alan Eşlik çalma derslerinin ders saati sizce yeterli midir?

Sınıf mevcudu fazla olduğu için kesinlikle yeterli değildir. Bu dersin birebir çalışmalarla yürütülmesi ve ders saatinin artırılması gerekir (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Burada eşlik dersine piyano hocaları giriyor. Eğer piyano ve eşlik çalma derslerini koordine edebiliyorlarsa aynı zamanda öğrencilerle bu derse birebir uyguluyorlarsa yeterli olabileceğini düşünüyorum, aksi takdirde kesinlikle yeterli değildir. Çünkü bu ders birebir uygulanmalıdır (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Armoni derslerine giren öğretim elemanları eşlik çalma dersinin birebir uygulandığı zaman ders saati açısından yeterli olacağını savunmuşlardır.

Eşlik çalma derslerine giren öğretim elemanlarının görüşme sorularına vermiş oldukları cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

Soru 1. Eşlik çalma dersini ders saati açısından yeterli buluyor musunuz?

Hayır bulmuyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Hayır bulmuyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Eşlik çalma dersine giren öğretim elemanlarının, eşlik çalma dersini ders saati açısından yeterli bulmadıkları sonucuna varılmıştır.

Soru 2. Eşlik çalma derse sadece lisans 3. sınıfları mı kapsamalıdır?

Piyano derslerinde de bu dersin desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu sebeple temelden uygulanan yöntemler çok önemlidir. Eşlik çalma derse daha uzun bir zamanı kapsamalıdır (Görüşme No: Öğretmen 1).

Yapılan piyano ve armoni dersleriyle birlikte ne kadar desteklense de eşlik çalma derse ders saati açısından da yetersiz olduğu için bu dersin daha uzun bir sürece yayılması gerektiğini düşünüyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Eşlik çalma dersine giren öğretim elemanları eşlik çalma dersinin uygulanan yöntemlerin önemli olması ve ders saatinin yetersizliğinden dolayı sadece lisans 3. sınıfları değil, daha uzun bir süreci kapsamaması gerektiğini savunmuşlardır.

Soru 3. Eşlik çalma dersinde eşlik yazma bilgisi de verilmeli midir?

Evet verilmesi gerektiğini savunuyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Evet kesinlikle verilmelidir (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Eşlik çalma dersine giren öğretim elemanlarının eşlik çalma dersinde eşlik yazma bilgisinin de muhakkak verilmesi gerektiğini savundukları sonucuna varılmıştır.

Soru 4. Eşlik çalma dersinde ne tür çalışmalar yaptırıyorsunuz?

Klasik armoni üzerinden Czerny op:599 kitabında 11. etüitten 18. Etüite kadar sol eldeki armonik yapıyı inceleyerek, bu yapılara uygun örnekleri karşularına koyup, onlardan bir şeyler üretmelerini bekliyorum. Örneğin incelediğimiz etüdün yapısı ne ise o yapıya uygun bir okul şarkısı veriyorum, aynı formda ona eşlik yazmalarını istiyorum. İlerleyen zaman diliminde de Türk müziği armonisini göstererek, yine farklı figürler önlerine sunarak, onlara verdiğim bir türküye öğrettiklerim doğrultusunda eşlik yazmalarını istiyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Eşlik figürlerini öğretiyorum. Bir eşliğin nasıl yazılması gerektiğini içeren genel bilgiler veriyorum. Öğrencilerin çoğunluğu müzik öğretmeni olup çocuklarla çalışacakları için derslerimde ağırlıklı olarak çocuk şarkıları ve marşlar üzerinde duruyorum.(Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Eşlik çalma dersine giren öğretim elemanlarının bu bilgilerden yola çıkarak eşlik çalma dersinde eşliği olmayan bir parçaya eşlik yazma, analiz yapma, akor bağlantılarını kullanmayı gösterme, klasik armoni dışında farklı armoni uygulamaları yapma, eşlik figürlerini kullanma gibi çalışmaları yaptıkları sonucuna ulaşılmaktadır.

Soru 5. Müzik öğretmenliği bölümlerinde eşlik çalma dersinin içeriği sadece okul şarkılarından ibaret mi olmalıdır? Yoksa vokal ve çeşitli enstrümanlar için yazılmış eserlerin eşliklerini de kapsamalı mıdır?

Kesinlikle kapsamalıdır. Sadece klasik batı müziği değil, türkülerimizi de ele almalıdır (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Kesinlikle kapsamalıdır ancak eşlik çalma dersinin ders saati yetersiz olduğu için bölüm öğrencilerinin mezun olduğunda en çok ihtiyaç duyabileceğini düşündüğüm yönlerde ağırlık vermeye çalışıyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Eşlik çalma dersine giren öğretim elemanları, müzik öğretmenliği bölümlerinde eşlik çalma dersinin içeriğinin hem okul şarkılarını hem de diğer formlarda yazılmış eserleri kapsaması gerektiğini düşünmektedirler.

Soru 6. Armoni ve piyano derslerinin eşlik çalma dersine katkıları nelerdir? Bu üç ders arasındaki koordinasyonu nasıl açıklarsınız?

Armoninin hiçbir katkısı olduğunu düşünmüyorum, hele ki klasik armoninin. Harf şifreleme yönteminin katkısı olduğunu düşünüyorum. Bunun dışında piyano zaten başlı başına eşlik yapabilme becerisine alttan zemin hazırlamaya yardımcı olan bir derstir (Görüşme Notu: Öğretmen 1).

Armonin form ve analiz incelemelerinin, piyano dersinin uygulama yönlerinin olmasının, eşlik çalma dersine ciddi katkılar sağladığını düşünüyorum (Görüşme Notu: Öğretmen 2).

Öğretim elemanlarına piyano ve armoni derslerinin eşlik çalma dersine katkılarının olup olmadığına dair yöneltilen soruda, öğretim elemanlarının ayrı görüşlere sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda eşlik çalma dersine giren öğretim elemanlarından biri eşlik çalma dersine en çok katkıyı harf şifreleme yönteminin sağladığını savunmuştur. Bir diğer öğretim elemanının ise armoni ve piyano derslerinin

form, analiz ve uygulama yönlerinin bulunmasının eşlik çalma dersine katkı sağladığı görüşünü savunduğu görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde, araştırmanın problem ve alt problemlerine ait verilerin çözümlenmesi ile elde edilen bulgular ve yorumlar doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Araştırmanın, Eğitim fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında piyano ve armoni derslerinin lisans 3. Sınıfta yer alan eşlik çalma dersine katkıları nelerdir? problem cümlesinin çözümlenmesine ilişkin oluşturulan alt problemler ile ilgili ulaşılan sonuçlar şu şekilde belirlenmiştir:

Eşlik yapabilmek belli bir bilgi ve birikimi beraberinde getirdiği gibi, bu birikimin temelden, en doğru şekilde kazanılması gerekmektedir. Bir melodiyi zenginleştirebilmek için öncelikle akorların, bu akorların bağlantılarının, figürlerin ve çeşitli eşlikleme stillerinin bilinmesi oldukça önemlidir. Eşlik modellerine zemin oluşturan eşlik figürleri, piyano eseri tarzı eşlikleme ve lied eseri tarzı eşlikleme çalışmalarının, eşlik çalma derslerinde nadiren de olsa yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Eşlik yapabilmek için eşlik uygulama yöntemlerinin öğrencilere kesinlikle öğretilmesi gerekmektedir. Bu uygulama yöntemleri içerisinde, melodisi var olan şarkılara eşlik yaratma, hazır eşliği bulunan şarkıları öğrencilere çalıştırma ve çaldırma, yapılacak eşlik çalma çalışmalarını sadece okul şarkıları ile sınırlandırmayıp, farklı eşlik formlarına sahip eserlerin de öğrencilere benimsetilmesi eşlik yapabilme becerisini geliştiren en temel hususlardır. Öğrencilere uygulanan anketlerden elde edilen verilere göre, eşlik yazma çalışmalarının nadiren de olsa yapıldığı sonucuna varılmıştır. Öğretmenler tarafından dağıtılan eşlikler ile belli bir doğrultuda eşlik yapabilme becerilerini kazandıkları, ancak bu eşliklere çoğunlukla kendi kendilerine çalıştıkları görülmüştür. Eşlik çalma derslerinde okul şarkılarına ve farklı formlarda yazılmış eşlikli (sonata, aria vb.) eserlere çalıştıkları sonucu gözlemlenmiştir. Okul şarkılarında yalnızca melodisi var olan şarkılara eşlik yaratmaktan çok, eşliği var olan ve harf şifreleme yönteminin kullanıldığı şarkıları çalmanın onlar açısından daha kolay olduğu sonucuna varılmıştır. Görsev (2006) yaptığı araştırmada, eşlik derslerinde yapılan piyano eseri tarzı eşlikleme ve lied eseri tarzı eşlikleme yöntemlerini yeterli, orta ve düşük olmak üzere üç seviyede incelemiştir.

Öğrencilerin müzikal ifadelendirmelerini yetersiz görmüş, piyano eseri tarzı eşliklemeye lied eseri tarzı eşliklemeye oranla daha başarılı olduklarını, aynı zamanda okul şarkılarına doğaçlama eşlik yapabilme becerilerini %80'ine yakın çoğunluğunun düşük düzeyde gerçekleştirebildiğini tespit etmiştir. Bu çalışmalar doğaçlama eşlik becerileri ve eşikleme stillerindeki çalışmalar açısından benzerlik göstermektedir.

Armoni derslerinde yapılan realizasyonlarda öğrencilerin akorlar arası bağlantıları iyi görüp, figürler arası bağlantıyı sağlamasının, bu realizasyonların piyanoda uygulanmasının, eser çözümleme çalışmalarında yapılan analiz ve okul şarkılarının çokseslendirilmesinin eşlik çalma dersini destekleyen en önemli faktörler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda armoni derslerinde klasik dönem armonisi dışında ileri düzey armoni çalışmalarına değinmek, öğrencilerin farklı yapıları görmesine olanak tanınması açısından armoni dersinin eşlik çalma dersine sağladığı katkılar arasındadır.

Piyano derslerinde piyano eserlerinde geçen eşlik figürlerinin incelenmesinin, eserlerin form ve analizinin, deşifre çalışmasının ve eşlikli eserlerin çalışılmasının eşlik çalma dersine destek verdiği görülmüştür. Piyano derslerinde sadece öğrencilerin sınavlarda çalacakları eserleri deşifre ettikleri, ayrı bir deşifre çalışmasının yapılmadığı görülmektedir. Bu sebeple piyano derslerinde müfredatta yer alan parçaları okumaya yönelik deşifrenin yanında, hızlı nota okumaya yönelik de deşifre çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bunların yanında öğrencilerin transpoze çalışmalarını nadiren de olsa piyano derslerinden ziyade eşlik çalma derslerinde uyguladıkları görülmüştür. Öğrencilere hem piyano hem de eşlik çalma derslerinde deşifre çalışmalarıyla birlikte, şarkı söyleyen kişilerin ses düzeylerine, duraksamadan tempoda kalarak uyum sağlayabilmeleri amacıyla basit transpoze çalışmalarının da uygulanması gerekmektedir.

Öğretim elemanlarının görüşlerinden yola çıkılarak eşlik çalma derslerinin, sınıf mevcudunun fazla olmasından dolayı ders saati açısından kesinlikle yeterli olmadığı ve artırılması gerektiğinin, armoni ve piyano dersleriyle eşlik çalma dersi desteklenirse bu dersin süresinin yetebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuç ile aynı sonucu elde etmiş ilgili çalışmalar şunlardır; Küçükosmanoğlu (2011) yaptığı araştırmada, müzik eğitimi anabilim dallarındaki öğretim elemanları ve öğrencilerin eşlik çalma dersine ilişkin görüşlerini incelemiştir. Bu çalışmada müzik öğretmenliği anabilim dallarında okutulan eşlik çalma dersi süresinin diğer derslerle desteklenmesi sonucunda yetebileceğinin, dersin bireysel işlenmesinin, diğer derslerle olan ilişkisinin daha çok desteklenmesinin ve öğrencilerin ders dışında eşlik çalışması yapmasının oldukça önemli olduğu sonucuna varmış ve öneriler sunmuştur.

Bilgin (1998) yaptığı çalışmada, Armoni-Kontrpuan-Eşlik ve Piyano dışındaki derslerde de eşlik çalmaya yönelik uygulamalı çalışmaların olması gerektiğini belirtmiş, Armoni-Kontrpuan-Eşlik derslerindeki sürenin ve toplu katılımın uygulamaya yönelik çalışmaları yetersizleştirdiğini tespit etmiştir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın bulgularına dayanarak geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur:

- Kaldırılmış olan eşlik çalma dersi, YÖK (2018) programında yer alan Gitar Eğitimi ve Eşlikleme dersine ek olarak tekrar getirilebilir ve en az iki yarıyılı kapsayacak şekilde düzenlenebilir.
- Piyano ders saatleri arttırılabilir.
- Eşlik çalma dersinin teorik kısmı toplu, uygulama yönü mutlaka birebir olmalıdır.
- Armoni, piyano ve eşlik çalma derslerinin öğretim elemanları birbirleriyle iletişim halinde olup, bu üç dersi koordine edebilecek çalışmalar uygulayabilir.
- Öğrencilere her derste eşlik yapmanın önemi vurgulanabilir.
- Piyano derslerinde çalınan piyano eserlerinin form ve analiz bilgisi detaylı olmamakla birlikte öğrenciye aktarılabilir. Aynı zamanda öğrencinin hızlı nota okuyabilmesi için deşifre çalışmalarına da zaman ayrılabilir.
- Armoni derslerinde realizasyonların piyanoda uygulanmasının yanında okul şarkılarına daha fazla eşliklemeler yapılabilir.
- Öğretim elemanları, öğrencilerin mezun olduktan sonra müzik öğretmeni olacaklarını düşünerek derslerinde vereceği bilgileri sınırlandırmamalı, içlerinden akademik olarak ilerlemeyi düşünenlerin olduğunu unutmamalıdır.
- Eşlik çalma derslerinde eşlik yazma çalışmaları yapılmalı, eşlikleme yöntemleri öğretilmeli, doğaçlama eşlik yapabilme becerisi kazandırılmalı ve basit transpoze çalışmalarına yer vermelidir.
- Eşlik çalma dersinde yazmanın yanında eşlik edebilme becerisi öğrenciye kazandırılmalıdır. Eşlik çalma okul şarkıları ile sınırlandırılmamalı, farklı formlardaki eserlerin eşlikleri de öğrencilere çalıştırılmalıdır.
- Çalgı eşliği ile vokal eşliğin farkları öğrenciye anlatılmalı ve çalarak gösterilmelidir.
- Eşlik çalma dersinde teorik bilgilerin yanında uygulama alanında öğrenci her zaman aktif kılınmalıdır.
- Çaldıkları eserler hakkında farklı eleştirileri görebilmeleri için, öğrenciler okul dışında düzenlenen masterclass programlarına yönlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Albuz, A. (2010). Müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan armoni-kontrpuan-eşlik derslerinde piyanonun kullanım durumunun incelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 47-58.
- Babacan, M. (2009). *Müzik eğitimi anabilim dallarında piyanoda eşlik dersi sürecinde caz armonisinin kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Barsamyan, M. (2017). Eğitim fakülteleri müzik eğitimi programlarında yer almayan korrepitasyon dersinin gerekliliği. *I. Uluslararası İletişim, Edebiyat, Müzik ve Sanat Çalışmalarında Güncel Yaklaşımlar Kongresi Bildiri Kitapçığı*, 181-182.
- Bilgin, S. (1998). *İlköğretim okullarının 2. kademesinde müzik eğitiminde kullanılan şarkıların gazi üniversitesi gazi eğitim fakültesi müzik eğitimi bölümü çıkışlı müzik öğretmenleri tarafından piyano ile eşliklenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bilgin, S.,Şaktanlı, C. S. (2007). Okul şarkılarının müzik öğretmeni tarafından piyano ile eşliklenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 130-133.
- Dağdeviren, M. (2006). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik eğitimi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli*.
- Davran, Y. (1997). *Şarkı söyleme sanatında eşliğin yeri ve önemi*. Devlet Tiyatroları Vakfı Yayınları: 5, Ankara.
- Girgin, M. (2018). *Mozart'ın soprano, piyano ve orkestra için K.505 "Ch'io mi scordidi te?" konser ariasının yönetimine ilişkin teknik ve müzikal değerlendirme*. Yayınlanmamış sanatta yeterlilik tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı, İzmir
- Pirgon, Y.,Gökbudak, S. (2011). Piyano eğitiminde karşılaşılan teknik güçlüklerin giderilmesine yönelik bir çalışma modeli. *e-Journal of New World Sciences Academy 2011*, 6, 1.
- Kasap, T. B. (2005). İşlevsel piyano becerilerinin müzik öğretmenleri için önemi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 149-154.
- Kutluk, Ö. (1996). *Okul şarkılarına piyano ile eşlik yapabilme becerisinin geliştirilmesi üzerine bir çalışma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Lehmann-Wermser, A.,&Krause-Benz, M. (2013). *Musiklehrer (-bildung) im Fokus Musikpädagogischer Forschung*. Research in Musik Education Band, 34, München: Waxmann.

- Özer, B. (2010). *Piyano öğretiminde deşifre becerisinin kazandırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sağer, T., Sevgi, A. (2011). Klasik armoni çözümlerinde kullanılan bas şifreleme yöntemleri ve derece isimlendirmeleri. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi Inonu University Journal of Art and Design*, 1, 23-36.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Yurga, C., Kaya, Z. (2009). Yeniden yapılanma sürecinde müzik öğretmenliği programlarındaki korrepitasyon dersi eksikliği. 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, 23–25 Eylül, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Samsun.
- YÖK, (1998, 2010, 2018). Eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği lisans programları.

EKLER

EK 1. Anket Formu

Okul Adı : DEÜ

Sınıf: 3

Cinsiyet : K / E

Değerli öğrenci, bu ölçek; müzik öğretmenliği bölümlerinde piyano ve armoni derslerinin eşlik çalma dersine katkısını belirlemek için yapılan bir bilimsel araştırmanın yürütülmesi amacıyla hazırlanmıştır. Ölçekte yer alan sorulara verdiğiniz yanıtı, kesinlikle size not vermek ya da sizi eleştirmek amacıyla kullanılmayacaktır. Bu soruların herkes için geçerli doğru yanıtları bulunmamaktadır. Bu nedenle aşağıda verilen tüm ifadeleri dikkatle okuyunuz. İfadelerin karşısındaki seçeneklerden sizin için en uygun olanı işaretleyerek cevabınızı belirtiniz.

Aycan ALTUNGÖL

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1) Piyano dersinde öğretmenimizle yatay çokseslilik (kontrpuan) eserlerini çalarken solfejî yapılmaktadır.	☒				
2) Piyano dersinde öğretmenimizle birlikte transpoze çalışması yapılmaktadır.		☒			
3) Piyano dersinde, çalacağımız eserlerin öğretmenimizle birlikte armonik analizi yapılmaktadır.		☒			
4) Piyano dersinde öğretmenimizle birlikte piyano eserlerinde geçen eşlik figürleri incelenmektedir.	☒				
5) Piyano dersinde öğretmenimizle birlikte deşifre çalışması yapılmaktadır.				☒	
6) Piyano dersinde solistle birlikte eşlikli eserler de çalışılmaktadır.	☒				
7) Öğretmenimiz tarafından verilen piyano eserleri kendi kendimize deşifre edilmektedir.					☒
8) Armoni dersinde eser çözümleme çalışmaları yapılmaktadır.				☒	
9) Armoni dersindeki realizasyonları (gerçekleştirme) pekiştirmek amacıyla piyanoda uygulamalar yapılmaktadır.				☒	
10) Armoni dersinde şan partisi realizasyonu yapılmaktadır.				☒	
11) Armoni dersinde okul şarkılarının çokseslendirmesi yapılmaktadır.			☒		
12) Armoni dersinde klasik dönem armonisi dışında da armoni çalışmaları uygulanmaktadır.			☒		
13) Armoni dersinde akor bağlantılarını belirlenen kurallarına göre uygulamalar öğrenilmektedir.			☒		
14) Eşlik çalma dersinde Piyano eseri tarzı eşikleme ve Lied tarzı eşikleme çalışılmaktadır.		☒			
15) Eşlik çalma dersinde eşlik figürleri öğrenilmektedir.		☒			
16) Eşlik çalma derslerinde öğretmenimizle birlikte eşlik yazma çalışmaları yapılmaktadır.			☒		
17) Eşlik çalma derslerinde öğretmenimizle birlikte transpoze çalışmaları yapılmaktadır.	☒				
18) Eşlik çalma derslerinde sadece öğretmenimiz tarafından verilen eserler çalışılmaktadır.				☒	
19) Eşlik çalma derslerinde dağıtılan eşlikler öğretmenimizle birlikte çalışılmaktadır.		☒			
20) Eşlik çalma derslerinde dağıtılan eşlikler kendi kendimize çalışılmaktadır.				☒	
21) Eşlik çalma derslerinde okul şarkılarına eşlikler yapılmaktadır.				☒	
22) Eşlik çalma derslerinde vokal eşlik formundaki eserlere (aria, ariantiche, lied v.b.)ve çeşitli çalgılar için yazılmış parçalara (sonata,concerto v.b.) eşlikler yapılmaktadır.			☒		
23) Kulaktan ana melodiyi düşünerek o melodiye eşlik yapma çalışması uygulanmaktadır.	☒				
24) Verilmiş bir melodinin harflerle gösterilen şifrelerine uygun eşlik çalma çalışması yapılmaktadır.				☒	
25) Eşliği var olan bir parçanın eşliğinden yola çıkarak özgün eşlik çalma çalışmaları yapılmaktadır.	☒				

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Aycan
Soyadı	ALTUNGÜL
Doğum Yeri ve Tarihi	Manisa / 05.06.1989
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti
İletişim Adresi ve E-mail Adresi	aycanaltngl@gmail.com
Eğitim Bilgileri	
İlköğretim	Gazi İlköğretim Okulu, Manisa
Ortaöğretim	Cumhuriyet Lisesi, Manisa
Yükseköğretim (Lisans)	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü
Yükseköğretim (Yüksek Lisans)	Pamukkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bölümü
Yabancı Dil	
Yabancı Dil Adı	Almanca
Sınav Adı	Telc
Sınavın Yapıldığı Ay ve Yıl	Ocak, 2016
Alınan Puan	57
Mesleki Deneyim	
Yıllar	Mesleki Deneyim
2018-	İzmir TRT Çoksesli Çocuk Koroları (Korrepetitör)
2015-2018	DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü (Eşlik çalma ve piyano dersleri)

ÖZGEÇMİŞ

1989 yılında Manisa’da doğdu. İlköğretim ve lise öğrenimini burada tamamladı. 2009 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği bölümünü kazandı ve 2013 yılında mezun oldu. Üniversite eğitimi süresince Prof. Dr. Ş. Nergiz ŞAKİRZADE SARI ile piyano, Öğr. Gör. Oğuzhan ŞAHİN ile şan çalışmalarını sürdürdü. 2011-2012 yıllarında şefliğini İlhan AKYUNAK’ın yaptığı Buca İlçe Milli Eğitim Çocuk Korosunda korrepetitörlük yaptı. 2012 yılında hem Prof. Volker HEMPFLING ve Sabine HORSTMANN’ın hem de Elisenda CARRASCO, Hans-Dieter REINECKE ve Anne Christine WEIDMANN’ın Koro Şefliği Çalıştaylarına katıldı. 2014 yılında Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalının Lisansüstü sınavını kazandı. Buradaki piyano çalışmalarını Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı öğretim üyesi Prof. Aykut YAFE ile tamamladı. Şef Mehmet GİRGİN yönetiminde, İzmir Devlet Opera ve Balesinin de desteğiyle 2015 nisan ayında Eçev Kayalık Çiçekleri Gösteri grubuyla oyunlu müzik formatında sahnelenen Korsakov Şehrazad Senfonik Sütinin müzik yönetmenliği ve Koro Şefliğini yaptı. Aynı yıl Elif ŞAHİN ve Cornelis WITTHOEFT yönetimindeki Tobav Piyano ve Şan Uluslararası Ustalık Sınıflarına katılarak piyano solo ve lied eşliği üzerine çalışmalar yaptı. 2015-2018 yılları arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümünde Öğretim Görevlisi olarak çalışmış, burada piyano ve korrepetisyon derslerini yürütmüştür. 2017 yılında öğrencilerini bir araya getirerek ABBELLIMENTİ adında latin ve caz örneklerinin sunulduğu bir grup oluşturarak bu grubun şefliğini ve piyanistliğini üstlenmiş, birçok konser vermiştir. 2017 yılından beri şan korrepetitörlüğü üzerine yaptığı çalışmaları Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Öğretim Görevlisi piyanist Özlem EBESK ile sürdürmektedir. 2018 yılının kasım ayından bu yana İzmir TRT Çocuk Korolarının korrepetitörlüğünü yapmaktadır.